בע"ה

גליון ו | ט"ז-כ"ב אדר

לִשְׁקֹד

עַל דַּלְתֹתַי יוֹם יוֹם

שִׁעוּרֵי הַשָּׁבוּעַ – נ"ך וּמִשְׁנָיוֹת

כְּתַקָּנַת מוֹרֵנוּ וְרַבֵּינוּ הָרַב יִצְחָק גִּינְזְבּוּרְג שְׁלִיטָ"א

שָׁבוּעַ פָּרָשַׁת וַיַּקְהֵל תשפ"ה

נ"ך: יהושע פרקים ו–יב

(עם מאמרי־חסידות לפרקי הנ"ך)

משנה: מסכת בבא־בתרא פרק ז'

מאמר שבועי: "מַעֲקֶה לְגַגֶּךָ"

הקדמת המערכת

"אַשְׁרֵי אָדָם שֹׁמֵעַ לִי לִשְׁקֹד עַל דַּלְתֹתַי יוֹם יוֹם לִשְׁמֹר מְזוּזוֹת פִּתָחָי" (משלי ח, לד).

שבוע טוב ומבורך לכל אנ"ש והתמימים שיחיו, השוקדים על דלתות התורה הקדושה ורבינו שליט"א יום יום!

אחרי הסיום שבוע שעבר, פורים וההתאוששות ממנו (וכמובן גם ההשלמות...) - בשבוע פרשת (שמות לה, א) "**וַיַּקְהֵל** מֹשֶׁה אֶת כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" נקהלים כולנו יחד וחוזרים ב"ה ל"הדור קבלוה", לעסוק בתורה הקדושה ולחזור עליה בשמחה יחד כתקנת רבינו שליט"א ויחד אתו (ואפילו מאותו גליון...).

ב"ה בעקבות תגובות הלומדים שי', הגליון הולך ומשתפר עיצובית, וגם השבוע נוספו כמה וכמה תוספות נאות ו'שפוצים' מאירי־עינים.

השבוע לומדים את פרקים ו'-י"ב בספר יהושע, שמספרים על המשך מלחמות יהושע - החל מ'משבר' של הכשלון במלחמת העי והחרם על עכן עוכר ישראל; דרך ה'קונץ' של הגבעונים וההתמודדות אתו; ועד עוד מלחמות גדולות וחשובות בצבאות העמים וסיכומן.

כמובן, גם השבוע ממשיכים עם הסדרה הנפלאה שמשדרגת מאד את הלמוד - המאמרים הקצרים על כל פרק מאת רבינו שליט"א, שנכתבו במיוחד ללְמוד הנ"ך היומי. ישר כח גדול לרה"ח איתיאל גלעדי שליט"א על העריכה המוקדמת והנאה.

ישר־כח גדול לת' בנימין שי' ספקטור על הסיוע הרב בסגנון פרקי הנ"ך - ישר־חיליה!

במשנה לומדים השבוע את בבא־בתרא פרק ז', פרק קצרצר העוסק בדעת בני אדם במכירה ובשאלה אילו חסרונות ופגמים קבילים בכל מכירה של מוצר.

בתור "המאמר השבועי" נלמד השבוע מאמר יפהפה ועמוק מאד, מעט קשוח אך קצר ומתומצת - מאמר "מַעֲקֶה לְגַגֶּךָ" החותם את הספר "מלך ביפיו".

בברכת למוד פורה ושבוע טוב ומבורך,

המערכת.

לקבלת העלון מדי שבוע באימייל, לתרומות, הערות והארות - פנו אל ozby208770@gmail.com.

***

טבלת הלמוד לספר יהושע

י"א אדר - ה' ניסן תשפ"ה

ראשון	שני	שלישי	רביעי	חמישי	ששי	שבת־קודש
		י"א אדר יהושע א'	**י"ב אדר** יהושע ב'	**י"ג אדר** יהושע ג'	**י"ד אדר** פורים יהושע ד'	**ט"ו אדר** יהושע ה' בבא־בתרא פ"ו
ט"ז אדר שושן־פורים יהושע ו'	**י"ז אדר** יהושע ז'	**י"ח אדר** יהושע ח'	**י"ט אדר** יהושע ט'	**כ' אדר** יהושע י'	**כ"א אדר** יהושע י"א	**כ"ב אדר** יהושע י"ב בבא־בתרא פ"ז
כ"ג אדר יהושע י"ג	**כ"ד אדר** יהושע י"ד	**כ"ה אדר** יהושע ט"ו	**כ"ו אדר** יהושע ט"ז	**כ"ז אדר** יהושע י"ז	**כ"ח אדר** יהושע י"ח	**כ"ט אדר** יהושע י"ט בבא־בתרא פ"ח
א' [ר"ח] **ניסן** יהושע כ'	**ב' ניסן** יהושע כ"א	**ג' ניסן** יהושע כ"ב	**ד' ניסן** יהושע כ"ג	**ה' ניסן** יהושע כ"ד		

נ"ך יומי – יום ראשון, ט"ז אדר

יהושע פרק ו'

(א) וִֽירִיחוֹ֙ סֹגֶ֣רֶת וּמְסֻגֶּ֔רֶת מִפְּנֵ֖י בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֑ל אֵ֥ין יוֹצֵ֖א וְאֵ֥ין בָּֽא׃ (ס)

סגרת ומסגרת. כתרגומו: אחידא בדשין דפרזלא, ומתקפא בעברין דנחש:

(ב) וַיֹּ֤אמֶר יְהוָה֙ אֶל יְהוֹשֻׁ֔עַ רְאֵה֙ נָתַ֣תִּי בְיָדְךָ֔ אֶת יְרִיחוֹ֙ וְאֶת מַלְכָּ֔הּ גִּבּוֹרֵ֖י הֶחָֽיִל׃ (ג) וְסַבֹּתֶ֞ם אֶת הָעִ֤יר כָּל אַנְשֵׁי֙ הַמִּלְחָמָ֔ה הַקֵּ֥יף אֶת הָעִ֖יר פַּ֣עַם אֶחָ֑ת כֹּ֥ה תַֽעֲשֶׂ֖ה שֵׁ֥שֶׁת יָמִֽים׃ (ד) וְשִׁבְעָ֣ה כֹהֲנִ֔ים יִשְׂאוּ֙ שִׁבְעָ֣ה שׁוֹפְר֔וֹת הַיּוֹבְלִ֖ים לִפְנֵ֣י הָאָר֑וֹן וּבַיּ֣וֹם הַשְּׁבִיעִ֗י תָּסֹ֙בּוּ֙ אֶת הָעִ֔יר שֶׁ֥בַע פְּעָמִ֖ים וְהַכֹּהֲנִ֥ים יִתְקְעוּ֙ בַּשּׁוֹפָרֽוֹת׃

היובלים. אילים:

(ה) וְהָיָ֗ה בִּמְשֹׁךְ֙ | בְּקֶ֣רֶן הַיּוֹבֵ֔ל (בשמעכם) כְּשָׁמְעֲכֶ֖ם אֶת קוֹל֙ הַשּׁוֹפָ֔ר יָרִ֥יעוּ כָל הָעָ֖ם תְּרוּעָ֣ה גְדוֹלָ֑ה וְנָפְלָ֞ה חוֹמַ֤ת הָעִיר֙ תַּחְתֶּ֔יהָ וְעָל֥וּ הָעָ֖ם אִ֥ישׁ נֶגְדּֽוֹ׃

במשוך. בתקיעה אחרונה, בהאריך התוקע את הקול: **תחתיה.** במקומה:

(ו) וַיִּקְרָ֣א יְהוֹשֻׁ֣עַ בִּן נ֠וּן אֶל הַכֹּהֲנִ֨ים וַיֹּ֤אמֶר אֲלֵהֶם֙ שְׂא֣וּ אֶת אֲר֣וֹן הַבְּרִ֔ית וְשִׁבְעָ֣ה כֹהֲנִ֔ים יִשְׂאוּ֙ שִׁבְעָ֣ה שׁוֹפְר֔וֹת יוֹבְלִ֖ים לִפְנֵ֥י אֲר֥וֹן יְהוָֽה׃ (ז) (ויאמרו) וַיֹּ֣אמֶר אֶל הָעָ֗ם עִבְר֤וּ וְסֹבּוּ֙ אֶת הָעִ֔יר וְהֶחָל֥וּץ יַעֲבֹ֖ר לִפְנֵ֥י אֲר֥וֹן יְהוָֽה׃ (ח) וַיְהִי֙ כֶּאֱמֹ֣ר יְהוֹשֻׁ֔עַ אֶל הָעָ֑ם וְשִׁבְעָ֣ה הַכֹּהֲנִ֗ים נֹשְׂאִים֙ שִׁבְעָ֣ה שׁוֹפְר֔וֹת הַיּוֹבְלִ֖ים לִפְנֵ֣י יְהוָ֑ה עָבְר֤וּ וְתָקְעוּ֙ בַּשּׁוֹפָר֔וֹת וַאֲר֥וֹן בְּרִית יְהוָ֖ה הֹלֵ֥ךְ אַחֲרֵיהֶֽם׃ (ט) וְהֶחָל֥וּץ הֹלֵ֖ךְ לִפְנֵ֣י הַכֹּהֲנִ֑ים (תקעו) תֹּקְעֵ֣י הַשּׁוֹפָר֔וֹת וְהַמְאַסֵּ֥ף הֹלֵ֖ךְ אַחֲרֵ֣י הָאָר֑וֹן הָלוֹךְ֙ וְתָקוֹעַ֣ בַּשּׁוֹפָר֔וֹת׃

והחלוץ. בני ראובן ובני גד היו עוברים לפניהם, לפי שהיו בני גד גבורים ומכים בזרוע חזקה, כמו שנאמר (דברים לג כ): וטרף זרוע אף קדקד:

(י) וְאֶת הָעָ֣ם צִוָּ֔ה יְהוֹשֻׁ֖עַ לֵאמֹ֑ר לֹ֣א תָרִ֗יעוּ וְלֹ֤א תַשְׁמִ֙יעוּ֙ אֶת קוֹלְכֶ֔ם וְלֹא֙ יֵצֵ֣א מִפִּיכֶ֔ם דָּבָ֖ר עַ֣ד י֑וֹם אָמְרִ֣י אֲלֵיכֶ֔ם הָרִ֖יעוּ וַהֲרִיעֹתֶֽם׃ (יא) וַיַּסֵּ֥ב אֲר֛וֹן יְהוָ֖ה אֶת הָעִ֑יר הַקֵּ֥ף פַּ֖עַם אֶחָ֣ת וַיָּבֹ֔אוּ הַמַּחֲנֶ֖ה וַיָּלִ֥ינוּ בַּמַּחֲנֶֽה׃ (פ) (פ) (יב) וַיַּשְׁכֵּ֤ם יְהוֹשֻׁ֙עַ֙ בַּבֹּ֔קֶר וַיִּשְׂא֥וּ הַכֹּהֲנִ֖ים אֶת אֲר֥וֹן יְהוָֽה׃ (יג) וְשִׁבְעָ֣ה הַכֹּהֲנִ֗ים נֹשְׂאִים֙ שִׁבְעָ֣ה שׁוֹפְר֔וֹת הַיּוֹבְלִ֖ים לִפְנֵ֣י אֲר֣וֹן יְהוָ֑ה הֹלְכִ֤ים הָלוֹךְ֙ וְתָקְע֣וּ בַשּׁוֹפָר֔וֹת וְהֶחָל֥וּץ הֹלֵ֖ךְ לִפְנֵיהֶ֑ם וְהַמְאַסֵּ֥ף הֹלֵ֖ךְ אַחֲרֵ֣י אֲר֣וֹן יְהוָ֔ה (הולך) הָלוֹךְ֙ וְתָקוֹעַ֣ בַּשּׁוֹפָר֔וֹת׃

והמאסף. שבט דן הנוסע אחרון, והוא מאסף את כל המתעכבים האחרונים:

(יד) וַיָּסֹ֥בּוּ אֶת הָעִ֛יר בַּיּ֥וֹם הַשֵּׁנִ֖י פַּ֣עַם אַחַ֑ת וַיָּשֻׁ֖בוּ הַמַּחֲנֶ֑ה כֹּ֥ה עָשׂ֖וּ שֵׁ֥שֶׁת יָמִֽים׃ (טו) וַיְהִ֣י | בַּיּ֣וֹם הַשְּׁבִיעִ֗י וַיַּשְׁכִּ֙מוּ֙ כַּעֲלוֹת֙ הַשַּׁ֔חַר וַיָּסֹ֙בּוּ֙ אֶת הָעִ֔יר כַּמִּשְׁפָּ֥ט הַזֶּ֖ה שֶׁ֣בַע פְּעָמִ֑ים רַ֗ק בַּיּוֹם֙ הַה֣וּא סָבְב֔וּ אֶת הָעִ֖יר שֶׁ֥בַע פְּעָמִֽים׃

ביום השביעי. שבת היה:

(טז) וַיְהִי֙ בַּפַּ֣עַם הַשְּׁבִיעִ֔ית תָּקְע֖וּ הַכֹּהֲנִ֑ים בַּשּׁוֹפָר֗וֹת וַיֹּ֤אמֶר יְהוֹשֻׁעַ֙ אֶל הָעָ֔ם הָרִ֖יעוּ כִּי נָתַ֣ן יְהוָ֔ה לָכֶ֖ם אֶת הָעִֽיר: (יז) וְהָיְתָ֨ה הָעִ֜יר חֵ֣רֶם הִ֗יא וְכָל אֲשֶׁ֤ר בָּהּ֙ לַיהוָ֔ה רַ֖ק רָחָ֣ב הַזּוֹנָ֑ה תְּחַיֶּ֣ה הִ֔יא וְכָל אֲשֶׁ֥ר אִתָּ֖הּ בַּבַּ֑יִת כִּ֥י הֶחְבֵּ֖אתָה אֶת הַמַּלְאָכִ֥ים אֲשֶׁר שָׁלָֽחְנוּ:

והיתה העיר חרם. הקדש, כי היום שבת קדש, וראוי להיות קדש שלל הנשלל בו:

(יח) וְרַ֕ק אַתֶּ֖ם שִׁמְר֣וּ מִן הַחֵ֑רֶם פֶּן תַּחֲרִימ֗וּ וּלְקַחְתֶּם֙ מִן הַחֵ֔רֶם וְשַׂמְתֶּ֕ם אֶת מַחֲנֵ֖ה יִשְׂרָאֵ֣ל לְחֵ֑רֶם וַעֲכַרְתֶּ֖ם אוֹתֽוֹ:

ועכרתם. לשון מים עכורים:

(יט) וְכֹ֣ל | כֶּ֣סֶף וְזָהָ֗ב וּכְלֵי֙ נְחֹ֣שֶׁת וּבַרְזֶ֔ל קֹ֖דֶשׁ הוּא֙ לַיהוָ֔ה אוֹצַ֥ר יְהוָ֖ה יָבֽוֹא: (כ) וַיָּ֣רַע הָעָ֔ם וַיָּתִ֖קְעוּ בַּשֹּׁפָר֑וֹת וַיְהִ֗י כִּשְׁמֹ֤עַ הָעָם֙ אֶת קוֹל֙ הַשּׁוֹפָ֔ר וַיָּרִ֥יעוּ הָעָ֖ם תְּרוּעָ֣ה גְדוֹלָ֑ה וַתִּפֹּ֥ל הַחוֹמָ֖ה תַּחְתֶּ֑יהָ וַיַּ֤עַל הָעָם֙ הָעִ֔ירָה אִ֖ישׁ נֶגְדּ֑וֹ וַיִּלְכְּד֖וּ אֶת הָעִֽיר: (כא) וַיַּחֲרִימ֗וּ אֶת כָּל אֲשֶׁ֤ר בָּעִיר֙ מֵאִ֣ישׁ וְעַד אִשָּׁ֔ה מִנַּ֖עַר וְעַד זָקֵ֑ן וְעַד שׁ֥וֹר וָשֶׂ֖ה וַחֲמ֥וֹר לְפִי חָֽרֶב: (כב) וּלְשִׁנַּ֤יִם הָאֲנָשִׁים֙ הַמְרַגְּלִ֔ים אֶת הָאָ֖רֶץ אָמַ֣ר יְהוֹשֻׁעַ֮ בֹּ֣אוּ בֵית֒ הָאִשָּׁ֣ה הַזּוֹנָ֗ה וְהוֹצִיאוּ֙ מִשָּׁ֣ם אֶת הָאִשָּׁ֔ה וְאֶת כָּל אֲשֶׁ֥ר לָ֖הּ כַּאֲשֶׁ֥ר נִשְׁבַּעְתֶּם לָֽהּ: (כג) וַיָּבֹ֣אוּ הַנְּעָרִ֔ים הַמְרַגְּלִ֖ים וַיֹּצִ֣יאוּ אֶת רָחָ֑ב וְאֶת אָבִ֥יהָ וְאֶת אִמָּ֛הּ וְאֶת אַחֶ֖יהָ וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לָ֥הּ וְאֶת כָּל מִשְׁפְּחוֹתֶ֖יהָ הוֹצִ֣יאוּ וַיַּנִּיחוּם֮ מִחוּץ֒ לְמַחֲנֵ֣ה יִשְׂרָאֵֽל:

ויבואו הנערים המרגלים. כאן היו צריכים זירוז, ונעשו כנערים זריזים, ובלילה הראשון היו כמלאכים, ששמרו עצמן מן העבירה עם רחב הזונה, לכך נקראו שם מלאכים, ולכך נקראו אנשים, מלאכים, נערים:

(כד) וְהָעִ֣יר שָׂרְפ֣וּ בָאֵ֔שׁ וְכָל אֲשֶׁ֥ר בָּ֖הּ רַ֑ק | הַכֶּ֣סֶף וְהַזָּהָ֗ב וּכְלֵי֙ הַנְּחֹ֣שֶׁת֔ וְהַבַּרְזֶ֖ל נָתְנ֣וּ אוֹצַ֔ר בֵּ֖ית יְהוָֽה: (כה) וְאֶת רָחָ֣ב הַזּוֹנָ֗ה וְאֶת בֵּ֤ית אָבִיהָ֙ וְאֶת כָּל אֲשֶׁ֣ר לָ֔הּ הֶחֱיָ֖ה יְהוֹשֻׁ֑עַ וַתֵּ֣שֶׁב בְּקֶ֣רֶב יִשְׂרָאֵ֔ל עַ֖ד הַיּ֣וֹם הַזֶּ֑ה כִּ֣י הֶחְבִּ֔יאָה אֶת הַמַּלְאָכִ֖ים אֲשֶׁ֥ר שָׁלַ֛ח יְהוֹשֻׁ֖עַ לְרַגֵּ֣ל אֶת יְרִיחֽוֹ: (פ) (כו) וַיַּשְׁבַּ֥ע יְהוֹשֻׁ֛עַ בָּעֵ֥ת הַהִ֖יא לֵאמֹ֑ר אָר֣וּר הָאִ֗ישׁ לִפְנֵ֤י יְהוָה֙ אֲשֶׁ֣ר יָק֔וּם וּבָנָ֕ה אֶת הָעִ֥יר הַזֹּ֖את אֶת יְרִיחֹ֑ו בִּבְכֹרֽוֹ יְיַסְּדֶ֔נָּה וּבִצְעִירִ֖ו יַצִּ֥יב דְּלָתֶֽיהָ:

בבכורו ייסדנה ובצעירו. בתחלת יסוד שיבנה בה, ימות בנו הבכור, ויקברנו וילך עד שימות הצעיר בגמר המלאכה, היא הצבת הדלתות:

(כז) וַיְהִ֥י יְהוָ֖ה אֶת יְהוֹשֻׁ֑עַ וַיְהִ֤י שָׁמְעוֹ֙ בְּכָל הָאָֽרֶץ:

פרק ו: הזמן והנפש בביבוש יריחו

יריחו היא "מנעולה של ארץ ישראל" וביבושה הוא יסוד ביבוש הארץ. בתורה מודגש מאד שהאחיזה בארץ ישראל בממד המקום, ה"עולם", תלויה בהתנהגות נכונה בארץ בנוגע לממד הזמן, ה"שנה" (הבונה יחס נכון לארץ ולבעליה, ה' יתברך, גם בממד הנפש) – בהקפדה על מעגלי השמיטות והיובלות ובעליה לרגל שלש פעמים בשנה, תוך הדגשת לוח השנה החקלאי ושמירה על זמני חדש האביב וחג האסיף (סוד העיבור).

גם בביבוש העיר יריחו בולטת החשיבות שניתנת לממד הזמן, לפי מעגל ה–7, שחוזר על עצמו בשבתות, בשמיטות וביובלות: "וַיֹּאמֶר הוי' אֶל יְהוֹשֻׁעַ רְאֵה נָתַתִּי בְיָדְךָ אֶת יְרִיחוֹ וְאֶת מַלְכָּהּ גִּבּוֹרֵי הֶחָיִל. וְסַבֹּתֶם אֶת הָעִיר כֹּל אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה הַקֵּיף אֶת הָעִיר פַּעַם אֶחָת כֹּה תַּעֲשֶׂה שֵׁשֶׁת יָמִים. וְשִׁבְעָה כֹהֲנִים יִשְׂאוּ שִׁבְעָה שֹׁפְרוֹת הַיֹּבְלִים לִפְנֵי הָאָרוֹן וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תָּסֹבּוּ אֶת הָעִיר שֶׁבַע פְּעָמִים וְהַכֹּהֲנִים יִתְקְעוּ בַּשּׁוֹפָרוֹת. וְהָיָה בִּמְשֹׁךְ בְּקֶרֶן הַיּוֹבֵל כְּשָׁמְעֲכֶם אֶת קוֹל הַשּׁוֹפָר יָרִיעוּ כָל הָעָם תְּרוּעָה גְדוֹלָה וְנָפְלָה חוֹמַת הָעִיר תַּחְתֶּיהָ וְעָלוּ הָעָם אִישׁ נֶגְדּוֹ".

ב'זמן השיא', סיום שבעת הסיבובים של היום השביעי, מגיעים ל"**והיה במשך בקרן היובל**" (המזכיר את קידוש שנת היובל בתקיעת שופר). הביטוי הזה עולה מספר 'סודי', **תשצג**, שהוא מספר החלקים של שארית החדש בסוד העיבור (הלכות קידוש החדש פ"ו ה"ה ואילך). במספר הזה, שעולה גם "**שאו מרום עיניכם** [וראו מי ברא אלה]", יש רמזים לכללות ממד הזמן: הוא עולה 13 פעמים 61, **אחד** פעמים **אין**. 13 הוא המספר הראשוני ה–7 ו–61 המספר הראשוני ה–19, רמז ל–7 שנים מעוברות במחזור קטן של 19 שנה (יחד 26, סוד **הוי'** ב"ה). **אחד** בהכאת אותיות (**א** פעמים **ח** פעמים **ד**) עולה 32, **אין** בהכאת אותיות (**א** פעמים **י** פעמים **ן**) עולה 500 וביחד הם עולים 532, 19 פעמים 28, התכללות מחזור קטן (19 שנה) ומחזור גדול (28 שנה), שלמות ימות עולם (סוד היובל, שנקרא "עולם"), כנודע בסוד העיבור.

רש"י מפרש: "'במשך'. בתקיעה אחרונה, בהאריך התוקע את הקול". מכאן מקור המנהג להאריך בתקיעה האחרונה גם בתקיעות השופר של ראש השנה (ובתקיעה במוצאי יום כיפור, המסיימת את עבודת היום הקדוש, ועבודת עשרת ימי תשובה בכלל). התקיעה הארוכה באה להזכיר את ה"קול גדול ולא יסף" – הקול הנמשך לעולם – של מעמד הר סיני. משיכת התקיעה הזו, ה'שיא' של ממד הזמן, פועלת בנפשנו – נפש עם ישראל, הכלה של ה' – "משכני אחריך נרוצה" וקונה אותנו לו יתברך ב"קנין משיכה", ודוק.

נ"ך יומי – יום שני, י"ז אדר
יהושע פרק ז'

(א) וַיִּמְעֲלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מַעַל בַּחֵרֶם וַיִּקַּח עָכָן בֶּן כַּרְמִי בֶן זַבְדִּי בֶן זֶרַח לְמַטֵּה יְהוּדָה מִן הַחֵרֶם וַיִּחַר אַף יְהוָה בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל: **(ב)** וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ אֲנָשִׁים מִיְּרִיחוֹ הָעַי אֲשֶׁר עִם בֵּית אָוֶן מִקֶּדֶם לְבֵית אֵל וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם לֵאמֹר עֲלוּ וְרַגְּלוּ אֶת הָאָרֶץ וַיַּעֲלוּ הָאֲנָשִׁים וַיְרַגְּלוּ אֶת הָעָי:

עם בית און. אצל בית און: **מקדם לבית אל.** ממזרח לבית אל:

(ג) וַיָּשֻׁבוּ אֶל יְהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אַל יַעַל כָּל הָעָם כְּאַלְפַּיִם אִישׁ אוֹ כִשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ יַעֲלוּ וְהַכּוּ אֶת הָעָי אַל תְּיַגַּע שָׁמָּה אֶת כָּל הָעָם כִּי מְעַט הֵמָּה: **(ד)** וַיַּעֲלוּ מִן הָעָם שָׁמָּה כִּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ וַיָּנֻסוּ לִפְנֵי אַנְשֵׁי הָעָי: **(ה)** וַיַּכּוּ מֵהֶם אַנְשֵׁי הָעַי כִּשְׁלֹשִׁים וְשִׁשָּׁה אִישׁ וַיִּרְדְּפוּם לִפְנֵי הַשַּׁעַר עַד הַשְּׁבָרִים וַיַּכּוּם בַּמּוֹרָד וַיִּמַּס לְבַב הָעָם וַיְהִי לְמָיִם:

עד השברים. עד דתברונון:

(ו) וַיִּקְרַע יְהוֹשֻׁעַ שִׂמְלֹתָיו וַיִּפֹּל עַל פָּנָיו אַרְצָה לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה עַד הָעֶרֶב הוּא וְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ עָפָר עַל רֹאשָׁם: **(ז)** וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֲהָהּ | אֲדֹנָי יְהוִה לָמָּה הֵעֲבַרְתָּ הַעֲבֵר אֶת הָעָם הַזֶּה אֶת הַיַּרְדֵּן לָתֵת אֹתָנוּ בְּיַד הָאֱמֹרִי לְהַאֲבִידֵנוּ וְלוּ הוֹאַלְנוּ וַנֵּשֶׁב בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן:

ולו הואלנו. הלואי נמלכנו לשבת בעבר הירדן מזרחה, בארץ סיחון ועוג שנכבשה כבר:

(ח) בִּי אֲדֹנָי מָה אֹמַר אַחֲרֵי אֲשֶׁר הָפַךְ יִשְׂרָאֵל עֹרֶף לִפְנֵי אֹיְבָיו: **(ט)** וְיִשְׁמְעוּ הַכְּנַעֲנִי וְכֹל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ וְנָסַבּוּ עָלֵינוּ וְהִכְרִיתוּ אֶת שְׁמֵנוּ מִן הָאָרֶץ וּמַה תַּעֲשֶׂה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל: **(ס)**

ומה תעשה לשמך. המשותף בשמנו, זהו מדרשו. ופשוטו, ומה תעשה לשם גבורתך שיצא כבר, ועתה יאמרו תשש כחו:

(י) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל יְהוֹשֻׁעַ קֻם לָךְ לָמָּה זֶּה אַתָּה נֹפֵל עַל פָּנֶיךָ:

קום לך. קם לך כתיב, עמד לך מה שהתפללת לפני והזכרת. דבר אחר: עמדת לך במחנה ולא יצאת עמהם, ואני אמרתי (במדבר כז יז): אשר יוציאם ואשר יביאם, כי אתה תביא את בני ישראל, ואנכי אהיה עמך, (שם ג כח): **כי הוא יעבור לפני העם הזה והוא ינחיל אותם, אם תלך אתה לפניהם יצליחו, ואם לאו לא יצליחו.** דבר אחר: קום לך, בשבילך זאת להם, לא אמרתי לך להקדיש שלל העיר:

(יא) חָטָא יִשְׂרָאֵל וְגַם עָבְרוּ אֶת בְּרִיתִי אֲשֶׁר צִוִּיתִי אוֹתָם וְגַם לָקְחוּ מִן הַחֵרֶם וְגַם גָּנְבוּ וְגַם כִּחֲשׁוּ וְגַם שָׂמוּ בִכְלֵיהֶם: **(יב)** וְלֹא יָכְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לָקוּם לִפְנֵי אֹיְבֵיהֶם

עֹרֶף יִפְנוּ֙ לִפְנֵי אֹיְבֵיהֶ֔ם כִּי הָיוּ֙ לְחֵ֔רֶם לֹ֣א אוֹסִ֔יף לִֽהְיוֹת֙ עִמָּכֶ֔ם אִם לֹ֥א תַשְׁמִ֖ידוּ הַחֵ֥רֶם מִקִּרְבְּכֶֽם: **(ס) (יג)** קֻ֚ם קַדֵּ֣שׁ אֶת הָעָ֔ם וְאָמַרְתָּ֙ הִתְקַדְּשׁוּ֙ לְמָחָ֔ר כִּי כֹ֥ה אָמַ֖ר יהוה אֱלֹהֵ֣י יִשְׂרָאֵ֑ל חֵ֥רֶם בְּקִרְבְּךָ֖ יִשְׂרָאֵ֑ל לֹ֣א תוּכַ֔ל לָקוּם֙ לִפְנֵ֣י אֹיְבֶ֔יךָ עַד֙ הֲסִירְכֶ֣ם הַחֵ֔רֶם מִקִּרְבְּכֶֽם: **(יד)** וְנִקְרַבְתֶּ֣ם בַּבֹּ֔קֶר לִשִׁבְטֵיכֶ֑ם וְהָיָ֡ה הַשֵּׁ֣בֶט אֲשֶׁר֩ יִלְכְּדֶ֨נּוּ יהוה֙ יִקְרַ֣ב לַמִּשְׁפָּח֔וֹת וְהַמִּשְׁפָּחָ֕ה אֲשֶׁ֥ר יִלְכְּדֶ֖נָּה יהוה֙ תִּקְרַ֣ב לַבָּתִּ֔ים וְהַבַּ֕יִת אֲשֶׁ֥ר יִלְכְּדֶ֖נּוּ יהוה֙ יִקְרַ֣ב לַגְּבָרִֽים:

לבתים. יש במשפחה אחת הרבה בתי אבות: **לגברים.** לראשי גולגולת, כל אנשי הבית יבאו לגורל:

(טו) וְהָיָ֗ה הַנִּלְכָּד֙ בַּחֵ֔רֶם יִשָּׂרֵ֖ף בָּאֵ֑שׁ אֹת֥וֹ וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ֙ כִּ֣י עָבַ֔ר אֶת בְּרִ֖ית יהוה וְכִ֥י עָשָׂ֛ה נְבָלָ֖ה בְּיִשְׂרָאֵֽל:

(תוספת) ישרף באש. האהל והמטלטלין: **אתו ואת כל אשר לו.** כדין המפורש למטה (להלן פסוק כה) אותו והבהמה בסקילה, והזקף שהוא על 'באש' מוכיח, שהוא נפרד מ'אותו', שכן מצינו מקראות שהטעם מחלקן, כמו (דברים יא ל): אחרי דרך מבוא השמש, ש'אחרי' מופלג מ'דרך' על ידי הטעם, וכן פתרונו, הנלכד בחרם, ישרף באש הראוי לישרף, כמו שמפרש למטה: **אותו ואת כל אשר לו.** כדין האמור למטה, וזה מקרא קצר, ודומה לו (שמואל ב ה ח): כל מכה יבוסי ויגע בצנור, לא פירש מה יהיה לו, ובדברי הימים (א יא ו) פירש: יהיה לראש, אף כאן לא פירש מה יהיה באותו וכל אשר לו, ולמטה פירש:

(טז) וַיַּשְׁכֵּ֤ם יְהוֹשֻׁעַ֙ בַּבֹּ֔קֶר וַיַּקְרֵ֖ב אֶת יִשְׂרָאֵ֑ל לִשְׁבָטָ֔יו וַיִּלָּכֵ֖ד שֵׁ֥בֶט יְהוּדָֽה:

ויקרב את ישראל. לפני החשן, מקום שהשבטים כתובים, ומסר לו הקדוש ברוך הוא סימן שהשבט שחטא, אבנו כהה, וכהתה אבנו של יהודה:

(יז) וַיַּקְרֵב֙ אֶת מִשְׁפַּ֣חַת יְהוּדָ֔ה וַיִּלְכֹּ֖ד אֵ֣ת מִשְׁפַּ֣חַת הַזַּרְחִ֑י וַיַּקְרֵ֞ב אֶת מִשְׁפַּ֣חַת הַזַּרְחִי֮ לַגְּבָרִים֒ וַיִּלָּכֵ֥ד זַבְדִּֽי:

ויקרב את משפחת יהודה. לגורל אחד קרב ראשי המשפחות, אדם אחד מכל המשפחה והטילו גורל על מי יפול, ואחר כך על כל בתי אבות של אותה משפחה, ובא אדם אחד מכל בית אב לגורל, ואחר כן באו כל אנשי אותה הבית:

(יח) וַיַּקְרֵ֖ב אֶת בֵּיתוֹ֑ לַגְּבָרִ֗ים וַיִּלָּכֵד֙ עָכָ֣ן בֶּן כַּרְמִ֔י בֶּן זַבְדִּ֖י בֶּן זֶ֣רַח לְמַטֵּ֥ה יְהוּדָֽה:

(יט) וַיֹּ֤אמֶר יְהוֹשֻׁעַ֙ אֶל עָכָ֔ן בְּנִ֖י שִׂ֣ים נָ֗א כָּבוֹד֙ לַיהוה֙ אֱלֹהֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל וְתֶן לוֹ֙ תוֹדָ֔ה וְהַגֶּד נָ֥א לִי֙ מֶ֣ה עָשִׂ֔יתָ אַל תְּכַחֵ֖ד מִמֶּֽנִּי:

שים נא כבוד. התחיל להוציא לעז על הגורל, אמר לו: בגורל אתה בא עלי, אתה ואלעזר הכהן גדולי הדור אתם, הטל הגורל על שניכם, ויפול על האחד. אמר לו: שים נא כבוד, בבקשה ממך, אל תוציא לעז על הגורלות שבו עתידה הארץ ליחלק:

(כ) וַיַּ֥עַן עָכָ֖ן אֶת יְהוֹשֻׁ֑עַ וַיֹּ֣אמַר אָמְנָ֗ה אָנֹכִי֙ חָטָ֣אתִי֔ לַיהוה֙ אֱלֹהֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל וְכָזֹ֥את וְכָזֹ֖את עָשִׂ֥יתִי:

ויען עכן. ראה בני יהודה נאספים למלחמה, אמר מוטב שאמות אני לבדי ואל יהרגו כמה אלפים מישראל: **וכזאת וכזאת עשיתי.** גם בחרמים אחרים בימי משה, שנאמר (במדבר כא ב): והחרמתי את עריהם:

(כא) (וארא) וָאֵרֶא בַּשָּׁלָל אַדֶּרֶת שִׁנְעָר֙ אַחַ֣ת טוֹבָ֔ה וּמָאתַ֥יִם שְׁקָלִ֖ים כֶּ֑סֶף וּלְשׁ֥וֹן זָהָ֛ב אֶחָ֥ד חֲמִשִּׁ֖ים שְׁקָלִ֣ים מִשְׁקָלֹ֑ו וָאֶחְמְדֵ֗ם וָאֶקָּחֵם֙ וְהִנָּ֣ם טְמוּנִ֔ים בָּאָ֖רֶץ בְּתוֹךְ֙ הָאָ֣הֳלִ֔י וְהַכֶּ֖סֶף תַּחְתֶּֽיהָ:

וארא בשלל. התבוננתי במה שכתוב בתורה (דברים כ יד): ואכלת [את שלל] וגו׳: **אדרת שנער.** תרגומו: איצטלא (דמילתא) בבלי, שכל מלך שלא קנה לו פלטרין בארץ ישראל לא נתקררה דעתו במלכותו, שנאמר (ירמיהו ג יט): ואתן לך ארץ חמדה נחלת צבי צבאות גוים, והיה למלך בבל פלטרין ביריחו, וכשהיה בא לכאן לובש אותם:

(כב) וַיִּשְׁלַ֤ח יְהוֹשֻׁעַ֙ מַלְאָכִ֔ים וַיָּרֻ֖צוּ הָאָ֣הֳלָ֑ה וְהִנֵּ֤ה טְמוּנָה֙ בְּאָהֳלֹ֔ו וְהַכֶּ֖סֶף תַּחְתֶּֽיהָ:

וירצו האהלה. שלא יקדימו שבט יהודה ויטלוה משם להכחיש את הגורל:

(כג) וַיִּקָּחֻ֣ום מִתּ֣וֹךְ הָאֹ֔הֶל וַיְבִאוּם֙ אֶל יְהוֹשֻׁ֔עַ וְאֶל כָּל בְּנֵ֥י יִשְׂרָאֵ֖ל וַיַּצִּקֻ֥ם לִפְנֵ֖י יְהוָֽה׳:

ויצקם. ואתיכונון, ורבותינו אמרו (סנהדרין מד א): בא וחבטן לפני המקום, אמר לפניו רבונו של עולם על אלו יפלו רובן של סנהדרין:

(כד) וַיִּקַּ֣ח יְהוֹשֻׁ֗עַ אֶת עָכָן֙ בֶּן זֶ֣רַח וְאֶת הַכֶּ֔סֶף וְאֶת הָאַדֶּ֖רֶת וְאֶת לְשׁ֣וֹן הַזָּהָ֑ב וְאֶת בָּנָ֤יו וְאֶת בְּנֹתָיו֙ וְאֶת שׁוֹרֹ֣ו וְאֶת חֲמֹרֹ֔ו וְאֶת צֹאנ֖וֹ וְאֶת אָהֳלֹ֑ו וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לֹו֙ וְכָל יִשְׂרָאֵ֣ל עִמֹּ֔ו וַיַּעֲל֥וּ אֹתָ֛ם עֵ֥מֶק עָכֹֽור:

ואת בניו וגו׳ וכל ישראל. לראות ברדיו׳ ויוסרו מלעשות כמוהו: **ואת שורו ואת חמורו.** לאבדם, כמה שנאמר (לעיל פסוק טו): והיה הנלכד בחרם ישרף באש אותו וכל אשר לו:

(כה) וַיֹּ֣אמֶר יְהוֹשֻׁ֗עַ מָ֚ה עֲכַרְתָּ֣נוּ יַעְכָּרְךָ֔ הַיְ֣ום׳ בַּיֹּ֔ום הַזֶּ֖ה וַיִּרְגְּמ֣וּ אֹתֹ֑ו כָּל יִשְׂרָאֵ֗ל אֶבֶן֙ וַיִּשְׂרְפ֣וּ אֹתָ֔ם בָּאֵ֖שׁ וַיִּסְקְל֥וּ אֹתָ֖ם בָּאֲבָנִֽים:

וירגמו אותו אבן. שחלל את השבת. וישרפו אותם. האהל והמטלטלין: **ויסקלו אותם.** השור והבהמה:

(כו) וַיָּקִ֨ימוּ עָלָ֜יו גַּ֤ל אֲבָנִים֙ גָּד֣וֹל עַד הַיֹּ֣ום הַזֶּ֔ה וַיָּ֖שָׁב הַיְ֣ו׳ מֵחֲר֣וֹן אַפֹּ֑ו עַל כֵּ֞ן קָרָ֤א שֵׁם֙ הַמָּקֹ֣ום הַה֔וּא עֵ֥מֶק עָכֹ֖ור עַד הַיֹּ֥ום הַזֶּֽה: **(פ)**

פרק ז: הטא העי – עיכוב הגאולה

במלחמת העי הראשונה נסו הלוחמים מאנשי העי וכתוב "ויכו מהם אנשי העי כשלשים וששה איש". רבי נחמיה מדייק שלא נאמר "שלשים וששה איש" אלא "כשלשים וששה איש" – "זה יאיר בן מנשה ששקול כרובה של סנהדרין".

הדברים נאמרו בגמרא בהמשך למאמר "יאיר בן מנשה ומכיר בן מנשה נולדו בימי יעקב ולא מתו עד שנכנסו ישראל לארץ" ומפרש הרשב"ם ש"לא יליף מגמרא אלא חד מינייהו". מהפסוק לומדים בפירוש רק על פטירת יאיר אחרי הכניסה לארץ, במלחמת העי, אבל משמע שיש קשר עצמי בין יאיר ומכיר בני מנשה – שמזלם קשור זה בזה (מזל היינו שר ה**נשמה**, אותיות **מנשה**, כידוע) – ולכן יש לומר שבאותו זמן שיאיר מת במלחמת העי מכיר מת במחנה. "**ויכו מהם אנשי העי כשלשים וששה איש**" ועוד **יאיר בן מנשה ומכיר בן מנשה** עולים 3580, י"פ **משיח**, היינו שהם נשמות של משיח, ואלמלא חטאו ישראל בעי (ויהושע התרשל שלא יצא לפניהם במלחמת העי) היה בא כבר אז משיח צדקנו!

ורמז נוסף: **יהושע יאיר מכיר** עולים 882, ב"פ **אמת**, פנימיות מדת היסוד – מדתו של יוסף, שכולם מצאצאיו (יהושע מאפרים ויאיר ומכיר ממנשה), סוד משיח בן יוסף. גם העי במילוי – **הא עין יוד** – עולה **יוסף** (ועוד, **יריחו**, העולה **יוסף** וחצי, עולה **יוסף** במילוי)!

נ"ך יומי – יום שלישי, י"ה אדר

יהושע פרק ח'

(א) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל יְהוֹשֻׁעַ אַל תִּירָא וְאַל תֵּחָת קַח עִמְּךָ אֶת כָּל עַם הַמִּלְחָמָה וְקוּם עֲלֵה הָעָי רְאֵה | נָתַתִּי בְיָדְךָ אֶת מֶלֶךְ הָעַי וְאֶת עַמּוֹ וְאֶת עִירוֹ וְאֶת אַרְצוֹ: **(ב)** וְעָשִׂיתָ לָעַי וּלְמַלְכָּהּ כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתָ לִירִיחוֹ וּלְמַלְכָּהּ רַק שְׁלָלָהּ וּבְהֶמְתָּהּ תָּבְזּוּ לָכֶם שִׂים לְךָ אֹרֵב לָעִיר מֵאֲחֳרֶיהָ:

תבזו לכם. ואל תחרימו השלל עוד:

(ג) וַיָּקָם יְהוֹשֻׁעַ וְכָל עַם הַמִּלְחָמָה לַעֲלוֹת הָעָי וַיִּבְחַר יְהוֹשֻׁעַ שְׁלֹשִׁים אֶלֶף אִישׁ גִּבּוֹרֵי הַחָיִל וַיִּשְׁלָחֵם לָיְלָה: **(ד)** וַיְצַו אֹתָם לֵאמֹר רְאוּ אַתֶּם אֹרְבִים לָעִיר מֵאֲחֳרֵי הָעִיר אַל תַּרְחִיקוּ מִן הָעִיר מְאֹד וִהְיִיתֶם כֻּלְּכֶם נְכֹנִים: **(ה)** וַאֲנִי וְכָל הָעָם אֲשֶׁר אִתִּי נִקְרַב אֶל הָעִיר וְהָיָה כִּי יֵצְאוּ לִקְרָאתֵנוּ כַּאֲשֶׁר בָּרִאשֹׁנָה וְנַסְנוּ לִפְנֵיהֶם: **(ו)** וְיָצְאוּ אַחֲרֵינוּ עַד הַתִּיקֵנוּ אוֹתָם מִן הָעִיר כִּי יֹאמְרוּ נָסִים לְפָנֵינוּ כַּאֲשֶׁר בָּרִאשֹׁנָה וְנַסְנוּ לִפְנֵיהֶם:

התיקנו אותם. לשון תיק, שנוציאם מתיק העיר, דישפורי"ר בלעז. ויש לפותרו לשון נתיקה, כמו (ירמיהו יב ג): התיקם כצאן לטבחה:

(ז) וְאַתֶּם תָּקוּמוּ מֵהָאוֹרֵב וְהוֹרַשְׁתֶּם אֶת הָעִיר וּנְתָנָהּ יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בְּיֶדְכֶם:

והורשתם. ותתרכון:

(ח) וְהָיָה כְּתָפְשְׂכֶם אֶת הָעִיר תַּצִּיתוּ אֶת הָעִיר בָּאֵשׁ כִּדְבַר יְהוָה תַּעֲשׂוּ רְאוּ צִוִּיתִי אֶתְכֶם: **(ט)** וַיִּשְׁלָחֵם יְהוֹשֻׁעַ וַיֵּלְכוּ אֶל הַמַּאְרָב וַיֵּשְׁבוּ בֵּין בֵּית אֵל וּבֵין הָעַי מִיָּם לָעָי וַיָּלֶן יְהוֹשֻׁעַ בַּלַּיְלָה הַהוּא בְּתוֹךְ הָעָם:

מים לעי. שהעי מקדם לבית אל, ובית אל מים לעי: **וילן יהושע בתוך העם.** להיות נכון בהשכמת הבקר:

(י) וַיַּשְׁכֵּם יְהוֹשֻׁעַ בַּבֹּקֶר וַיִּפְקֹד אֶת הָעָם וַיַּעַל הוּא וְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי הָעָם הָעָי:

ויעל הוא. כמו שאמר לו המקום, אם הוא עובר לפניהם עוברין, ואם לאו אין עוברין:

(יא) וְכָל הָעָם הַמִּלְחָמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ עָלוּ וַיִּגְּשׁוּ וַיָּבֹאוּ נֶגֶד הָעִיר וַיַּחֲנוּ מִצְפּוֹן לָעָי וְהַגַּי (בינו) בֵּינָיו וּבֵין הָעָי: **(יב)** וַיִּקַּח כַּחֲמֵשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ וַיָּשֶׂם אוֹתָם אֹרֵב בֵּין בֵּית אֵל וּבֵין הָעַי מִיָּם לָעִיר:

ויקח כחמשת אלפים איש. אורב אחר אורב, אחד קרוב לעיר מחבירו:

(יג) וַיָּשִׂימוּ הָעָם אֶת כָּל הַמַּחֲנֶה אֲשֶׁר מִצְפּוֹן לָעִיר וְאֶת עֲקֵבָן מִיָּם לָעִיר וַיֵּלֶךְ יְהוֹשֻׁעַ בַּלַּיְלָה הַהוּא בְּתוֹךְ הָעֵמֶק:

וישימו העם. שימה זו לשון הזמנה סמוך לחומה להלחם, כמו שנאמר בבן הדד (מלכים א כ ל): שימו על העיר, וישימו: **ואת עקבו.** ואת ארבו, כמו (בראשית כז לו) ויעקבני: **וילך יהושע בלילה ההוא בתוך העמק.** אמרו רבותינו (סנהדרין מד ב): שלן בעומקה של הלכה:

(יד) וַיְהִי֙ כִּרְא֣וֹת מֶ֣לֶךְ הָעַ֔י וַיְמַהֲר֥וּ וַיַּשְׁכִּ֖ימוּ וַיֵּצְא֣וּ אַנְשֵׁ֣י הָעִ֗יר לִקְרַ֛את יִשְׂרָאֵ֥ל לַמִּלְחָמָ֖ה הֽוּא וְכָל עַמּ֑וֹ לַמּוֹעֵ֕ד לִפְנֵ֥י הָעֲרָבָ֖ה וְה֣וּא לֹ֣א יָדַ֔ע כִּי אֹרֵ֥ב ל֛וֹ מֵאַחֲרֵ֖י הָעִֽיר׃ **(פ)**

למועד. לזמן היום שנועצו יחד מאתמול, באותה שעה נצא, שהיו מנחשים ומעוננים:

(טו) וַיִּנָּגְע֥וּ יְהוֹשֻׁ֖עַ וְכָל יִשְׂרָאֵ֣ל לִפְנֵיהֶ֑ם וַיָּנֻ֖סוּ דֶּ֥רֶךְ הַמִּדְבָּֽר׃

וינגעו. לשון נגע (כתרגומו:) ואתברו, הראו עצמן כאלו הם נגפים לפניהם:

(טז) וַיִּזָּעֲק֣וּ כָל הָעָ֔ם אֲשֶׁ֖ר (בעיר) בָּעַ֑י לִרְדֹּ֣ף אַחֲרֵיהֶ֗ם וַיִּרְדְּפ֥וּ אַחֲרֵי֙ יְהוֹשֻׁ֔עַ וַיִּנָּתְק֖וּ מִן הָעִֽיר׃ **(יז)** וְלֹ֨א נִשְׁאַ֤ר אִישׁ֙ בָּעַ֣י וּבֵֽית אֵל֔ אֲשֶׁ֖ר לֹ֣א יָצְא֑וּ אַחֲרֵ֖י יִשְׂרָאֵ֔ל וַיַּעַזְב֥וּ אֶת הָעִ֖יר פְּתוּחָ֑ה וַיִּרְדְּפ֖וּ אַחֲרֵ֥י יִשְׂרָאֵֽל׃ **(פ)** **(יח)** וַיֹּ֥אמֶר יְהוָ֖ה אֶל יְהוֹשֻׁ֑עַ נְטֵ֗ה בַּכִּידוֹן֙ אֲשֶׁ֣ר בְּיָדְךָ֔ אֶל הָעַ֖י כִּ֣י בְיָדְךָ֣ אֶתְּנֶ֑נָּה וַיֵּ֤ט יְהוֹשֻׁעַ֙ בַּכִּידוֹן֙ אֲשֶׁ֣ר בְּיָד֔וֹ אֶל הָעִֽיר׃

נטה בכידון. הוא היה סימן לאורב לצאת מן המארב, בראותו הכידון נטוי על העיר. כידון. שפיד״ו בלע״ז:

(יט) וְהָאוֹרֵ֖ב קָ֣מוּ מְהֵרָ֑ה מִמְּקוֹמ֔וֹ וַיָּרוּצ֕וּ כְּנָטוֹת֙ יָד֔וֹ וַיָּבֹ֖אוּ הָעִ֑יר וַיִּלְכְּד֣וּהָ וַיְמַהֲר֔וּ וַיַּצִּ֥יתוּ אֶת הָעִ֖יר בָּאֵֽשׁ׃ **(כ)** וַיִּפְנ֤וּ אַנְשֵׁי֙ הָעַ֔י אַחֲרֵיהֶ֖ם וַיִּרְא֑וּ וְהִנֵּ֤ה עָלָה֙ עֲשַׁ֣ן הָעִ֔יר הַשָּׁמַ֖יְמָה וְלֹא הָיָ֥ה בָהֶ֛ם יָדַ֖יִם לָנ֣וּס הֵנָ֑ה וְהָעָם֙ הַנָּ֣ס הַמִּדְבָּ֔ר נֶהְפַּ֖ךְ אֶל הָרוֹדֵֽף׃

ידים. כח: **והעם הנס המדבר.** ישראל שנסו אל המדבר כמו שאמר למעלה, נהפך להלחם אל הרודף:

(כא) וִיהוֹשֻׁ֥עַ וְכָל יִשְׂרָאֵ֖ל רָא֣וּ כִּי לָכַ֣ד הָאֹרֵ֗ב אֶת הָעִיר֙ וְכִ֣י עָלָ֔ה עֲשַׁ֖ן הָעִ֑יר וַיָּשֻׁ֖בוּ וַיַּכּ֥וּ אֶת אַנְשֵׁ֖י הָעָֽי׃ **(כב)** וְאֵ֗לֶּה יָצְא֤וּ מִן הָעִיר֙ לִקְרָאתָ֔ם וַיִּהְי֥וּ לְיִשְׂרָאֵ֖ל בְּתוֹךְ֙ אֵ֣לֶּה מִזֶּ֔ה וְאֵ֣לֶּה מִזֶּ֔ה וַיַּכּ֥וּ אוֹתָ֖ם עַד בִּלְתִּ֣י הִשְׁאִ֣יר לוֹ֮ שָׂרִיד֒ וּפָלִ֔יט׃

ואלה יצאו מן העיר. האורב שהצית את העיר:

(כג) וְאֶת מֶ֣לֶךְ הָעַ֔י תָּפְשׂ֖וּ חָ֑י וַיַּקְרִ֣בוּ אֹת֔וֹ אֶל יְהוֹשֻׁ֖עַ׃ **(כד)** וַיְהִ֗י כְּכַלּוֹת֙ יִשְׂרָאֵ֔ל לַהֲרֹ֛ג אֶת כָּל יֹשְׁבֵ֥י הָעַ֖י בַּשָּׂדֶ֣ה בַּמִּדְבָּ֑ר אֲשֶׁ֥ר רָדְפ֖וּם בּ֑וֹ וַיִּפְּל֥וּ כֻלָּ֛ם לְפִי־חָ֖רֶב עַ֥ד תֻּמָּ֑ם וַיָּשֻׁ֥בוּ כָל יִשְׂרָאֵל֙ הָעַ֔י וַיַּכּ֖וּ אֹתָ֥הּ לְפִי־חָֽרֶב׃ **(כה)** וַיְהִי֙ כָּל הַנֹּפְלִ֔ים בַּיּ֥וֹם הַה֖וּא מֵאִ֣ישׁ וְעַד אִשָּׁ֑ה שְׁנֵ֣ים עָשָׂ֔ר אָ֖לֶף כֹּ֥ל אַנְשֵׁ֖י הָעָֽי׃ **(כו)** וִיהוֹשֻׁ֗עַ לֹ֤א הֵשִׁיב֙ יָד֔וֹ אֲשֶׁ֥ר נָטָ֖ה בַּכִּידוֹן֑ עַ֚ד אֲשֶׁ֣ר הֶחֱרִ֔ים אֵ֖ת כָּל יֹשְׁבֵ֥י הָעָֽי׃ **(כז)** רַ֣ק הַבְּהֵמָ֗ה וּשְׁלַל֙ הָעִ֣יר הַהִ֔יא בָּזְז֥וּ לָהֶ֖ם יִשְׂרָאֵ֑ל כִּדְבַ֥ר יְהוָ֖ה אֲשֶׁ֥ר צִוָּ֖ה אֶת יְהוֹשֻֽׁעַ׃ **(כח)** וַיִּשְׂרֹ֤ף יְהוֹשֻׁעַ֙ אֶת הָעָ֔י וַיְשִׂימֶ֖הָ תֵּ֣ל עוֹלָ֑ם שְׁמָמָ֕ה עַד הַיּ֖וֹם הַזֶּֽה׃ **(כט)** וְאֶת מֶ֣לֶךְ הָעַ֔י תָּלָ֖ה עַל הָעֵ֑ץ עַ֚ד עֵ֣ת הָעֶ֔רֶב וּכְב֣וֹא הַשֶּׁ֔מֶשׁ צִוָּ֥ה יְהוֹשֻׁ֖עַ וַיּוֹרִ֣דוּ אֶת נִבְלָת֑וֹ מִן הָעֵ֙ץ֙ וַיַּשְׁלִ֔יכוּ אוֹתָ֕הּ אֶל פֶּ֖תַח

שַׁעַר הָעִיר וַיָּקִימוּ עָלָיו גַּל אֲבָנִים גָּדוֹל עַד הַיּוֹם הַזֶּה: **(פ) (ל)** אָז יִבְנֶה יְהוֹשֻׁעַ מִזְבֵּחַ לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּהַר עֵיבָל:

אז יבנה וגו'. פרשה זו כתובה מוקדם ומאוחר, שמיום שעברו את הירדן עשה כן:

(לא) כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּכָּתוּב בְּסֵפֶר תּוֹרַת מֹשֶׁה מִזְבַּח אַבְנִים שְׁלֵמוֹת אֲשֶׁר לֹא הֵנִיף עֲלֵיהֶן בַּרְזֶל וַיַּעֲלוּ עָלָיו עֹלוֹת לַיהוָה וַיִּזְבְּחוּ שְׁלָמִים: **(לב)** וַיִּכְתָּב שָׁם עַל הָאֲבָנִים אֵת מִשְׁנֵה תּוֹרַת מֹשֶׁה אֲשֶׁר כָּתַב לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

ויכתב שם על האבנים. הן הנה האבנים האמורים למעלה, לאחר מעשה זה קפלו הסיד מעליהם והביאום הגלגל:

(לג) וְכָל יִשְׂרָאֵל וּזְקֵנָיו וְשֹׁטְרִים | וְשֹׁפְטָיו עֹמְדִים מִזֶּה | וּמִזֶּה | לָאָרוֹן נֶגֶד הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם נֹשְׂאֵי | אֲרוֹן בְּרִית הוי' כַּגֵּר כָּאֶזְרָח חֶצְיוֹ אֶל מוּל הַר גְּרִזִּים וְהֶחֱצְיוֹ אֶל מוּל הַר עֵיבָל כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה עֶבֶד הוי' לְבָרֵךְ אֶת הָעָם יִשְׂרָאֵל בָּרִאשֹׁנָה:

לברך את העם ישראל בראשונה. להקדים ברכות לקללות, ברוך האיש אשר לא יעשה פסל ומסכה:

(לד) וְאַחֲרֵי כֵן קָרָא אֶת כָּל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַבְּרָכָה וְהַקְּלָלָה כְּכָל הַכָּתוּב בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה: **(לה)** לֹא הָיָה דָבָר מִכֹּל אֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה אֲשֶׁר לֹא קָרָא יְהוֹשֻׁעַ נֶגֶד כָּל קְהַל יִשְׂרָאֵל וְהַנָּשִׁים וְהַטַּף וְהַגֵּר הַהֹלֵךְ בְּקִרְבָּם:

פרק ח: עומקה של הלכה

במלחמת העי השניה נאמר "וילן יהושע בתוך העם" ובהמשך "וילך יהושע בתוך העמק". חז"ל מחברים את הביטויים ואומרים "'וילן יהושע בלילה ההוא בתוך העמק' אמר רבי יוחנן מלמד שלן בעומקה של הלכה" (בעקבות טענת שר צבא ה' על בטול התורה שהיה במלחמה), מתאים לכך שיהושע במיוחד נצטווה "והגית בו יומם ולילה". ויש לומר ששני הביטויים עוסקים בשני חלקי הלילה – לפני חצות "יהושע בתוך העם" ולאחר חצות "בתוך העמק". "וילך [יהושע בלילה ההוא בתוך העמק]" הוא לשון הלכה – "'הלכות עולם לו', אל תקרי 'הליכות' אלא 'הלכות'".

ורמז מובהק: "**עומקה של הלכה**" עולה **תורה**! והביטוי מתחלק: "**עומקה**" עולה **יאיר**, השקול כנגד רובה של סנהדרין ונפל במלחמת העי הראשונה (כנ"ל בפרק הקודם), **אחד** פעמים **טוב** (**אחד–טוב** מתחלפים באטב"ח, כנודע), ו"**של הלכה**" עולה **יה** פעמים **הוי'**, **שמן**, סוד שמן הטוב, כתר תורה וכתר שם טוב כאחד.

נ"ך יומי – יום רביעי, י"ט אדר
יהושע פרק ט'

(א) וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ כָּל הַמְּלָכִים אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בָּהָר וּבַשְּׁפֵלָה וּבְכֹל חֹוף הַיָּם הַגָּדֹול אֶל מּוּל הַלְּבָנֹון הַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי הַכְּנַעֲנִי הַפְּרִזִּי הַחִוִּי וְהַיְבוּסִי: **(ב)** וַיֵּתְקַבְּצוּ יַחְדָּו לְהִלָּח�ֵם עִם יְהוֹשֻׁעַ וְעִם יִשְׂרָאֵל פֶּה אֶחָד: **(פ)** **(ג)** וְיֹשְׁבֵי גִבְעֹון שָׁמְעוּ אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוֹשֻׁעַ לִירִיחֹו וְלָעָי: **(ד)** וַיַּעֲשׂוּ גַּם הֵמָּה בְּעָרְמָה וַיֵּלְכוּ וַיִּצְטַיָּרוּ וַיִּקְחוּ שַׂקִּים בָּלִים לַחֲמֹורֵיהֶם וְנאדֹות יַיִן בָּלִים וּמְבֻקָּעִים וּמְצֹרָרִים:

ויעשו גם המה בערמה. כמו שעשו בני יעקב בערמה (בראשית לד), בחמור אבי שכם שהיה חוי, ויושבי גבעון מן החוי היו, כמו שאמור בענין: **ויצטירו.** עשו עצמם כהולכים בשליחות, לשון (ירמיהו מט יד): וציר בגוים שולח, וכל תיבה שתחלת יסודה צד"י, כשהיא מתפעלת בלשון מתפעל או נתפעל, באה טי"ת בתוכה וחולקת את אותיות שרשי התיבה, כמו (בראשית מד טז): מה נצטדק, מגזרת צדק, שאומר נצטדק, וכן (דניאל ה ל): גשמיה יצטבע, מגזרת צבע: **שקים בלים.** שיהיו נראים כבאים מארץ רחוקה: **ומצוררים.** לשון מבוקעים, לשון ארמי ציריא דחיטי, דמצרי זיקי:

(ה) וּנְעָלֹות בָּלֹות וּמְטֻלָאֹות בְּרַגְלֵיהֶם וּשְׂלָמֹות בָּלֹות עֲלֵיהֶם וְכֹל לֶחֶם צֵידָם יָבֵשׁ הָיָה נְקֻדִּים:

נקודים. ארשי"ץ בלע"ז, לשון מוקד, וכן תרגמו יונתן: כסנין:

(ו) וַיֵּלְכוּ אֶל יְהוֹשֻׁעַ אֶל הַמַּחֲנֶה הַגִּלְגָּל וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו וְאֶל אִישׁ יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה בָּאנוּ וְעַתָּה כִּרְתוּ לָנוּ בְּרִית: **(ז)** (ויאמרו) וַיֹּאמֶר אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֶל הַחִוִּי אוּלַי בְּקִרְבִּי אַתָּה יוֹשֵׁב וְאֵיךְ (אכרות) אֶכְרֹת לְךָ בְּרִית:

אולי בקרבי אתה יושב. שמא מיושבי הארץ אתם:

(ח) וַיֹּאמְרוּ אֶל יְהוֹשֻׁעַ עֲבָדֶיךָ אֲנָחְנוּ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יְהוֹשֻׁעַ מִי אַתֶּם וּמֵאַיִן תָּבֹאוּ: **(ט)** וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה מְאֹד בָּאוּ עֲבָדֶיךָ לְשֵׁם הוי' אֱלֹהֶיךָ כִּי שָׁמַעְנוּ שִׁמְעוֹ וְאֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה בְּמִצְרָיִם: **(ס)** **(י)** וְאֵת | כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה לִשְׁנֵי מַלְכֵי הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן לְסִיחֹון מֶלֶךְ חֶשְׁבֹּון וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן אֲשֶׁר בְּעַשְׁתָּרֹות: **(יא)** וַיֹּאמְרוּ אֵלֵינוּ זִקְנֵינוּ וְכֹל יֹשְׁבֵי אַרְצֵנוּ לֵאמֹר קְחוּ בְיֶדְכֶם צֵידָה לַדָּרֶךְ וּלְכוּ לִקְרָאתָם וַאֲמַרְתֶּם אֲלֵיהֶם עֲבָדֵיכֶם אֲנָחְנוּ וְעַתָּה כִּרְתוּ לָנוּ בְּרִית: **(יב)** זֶה | לַחְמֵנוּ חַם הִצְטַיָּדְנוּ אֹתוֹ מִבָּתֵּינוּ בְּיוֹם צֵאתֵנוּ לָלֶכֶת אֲלֵיכֶם וְעַתָּה הִנֵּה יָבֵשׁ וְהָיָה נְקֻדִּים:

הצטידנו. לשון צדה כשהוצאנוהו לצדה לדרך:

(יג) וְאֵלֶּה נְאדֹות הַיַּיִן אֲשֶׁר מִלֵּאנוּ חֲדָשִׁים וְהִנֵּה הִתְבַּקָּעוּ וְאֵלֶּה שַׂלְמֹותֵינוּ וּנְעָלֵינוּ בָּלוּ מֵרֹב הַדֶּרֶךְ מְאֹד: **(יד)** וַיִּקְחוּ הָאֲנָשִׁים מִצֵּידָם וְאֶת פִּי הוי' לֹא שָׁאָלוּ:

ויקחו האנשים מצידם. קבלו דבריהם שצדום בפיהם, לשון (שמות כא יג): ואשר לא צדה:

(טו) וַיַּ֤עַשׂ לָהֶם֙ יְהוֹשֻׁ֣עַ שָׁל֔וֹם וַיִּכְרֹ֥ת לָהֶ֖ם בְּרִ֑ית לְחַיּוֹתָ֔ם וַיִּשְׁבְּע֥וּ לָהֶ֖ם נְשִׂיאֵ֥י הָעֵדָֽה׃ **(טז)** וַיְהִ֕י מִקְצֵ֖ה שְׁלֹ֣שֶׁת יָמִ֑ים אַחֲרֵ֣י אֲשֶׁר־כָּרְת֣וּ לָהֶ֔ם בְּרִ֖ית וַיִּשְׁמְע֣וּ כִּ֔י קְרֹבִ֥ים הֵ֖ם אֵלָ֑יו וּבְקִרְבָּ֖ן הֵ֥ם יֹשְׁבִֽים׃ **(יז)** וַיִּסְע֤וּ בְנֵֽי־יִשְׂרָאֵל֙ וַיָּבֹ֣אוּ אֶל־עָרֵיהֶ֔ם בַּיּ֖וֹם הַשְּׁלִישִׁ֑י וְעָרֵיהֶ֞ם גִּבְעוֹ֣ן וְהַכְּפִירָ֗ה וּבְאֵר֥וֹת וְקִרְיַ֖ת יְעָרִֽים׃ **(ס)** **(יח)** וְלֹ֤א הִכּוּם֙ בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל כִּ֣י נִשְׁבְּע֥וּ לָהֶ֖ם נְשִׂיאֵ֣י הָעֵדָ֑ה בַּֽיהוָ֣ה אֱלֹהֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל וַיִּלֹּ֥נוּ כָל־הָעֵדָ֖ה עַל־הַנְּשִׂיאִֽים׃ **(יט)** וַיֹּאמְר֣וּ כָל־הַנְּשִׂיאִ֗ים אֶל־כָּל־הָעֵדָה֙ אֲנַ֣חְנוּ נִשְׁבַּ֣עְנוּ לָהֶ֔ם בַּֽיהוָ֖ה אֱלֹהֵ֣י יִשְׂרָאֵ֑ל וְעַתָּ֖ה לֹ֥א נוּכַ֖ל לִנְגֹּ֥עַ בָּהֶֽם׃ **(כ)** זֹ֚את נַעֲשֶׂ֣ה לָהֶ֔ם וְהַחֲיֶ֥ה אוֹתָ֖ם וְלֹא־יִהְיֶ֣ה עָלֵ֑ינוּ קֶ֚צֶף עַל־הַשְּׁבוּעָ֔ה אֲשֶׁ֥ר נִשְׁבַּ֖עְנוּ לָהֶֽם׃ **(כא)** וַיֹּאמְר֣וּ אֲלֵיהֶ֔ם הַנְּשִׂיאִ֖ים יִחְי֑וּ וַֽיִּהְי֣וּ חֹטְבֵ֤י עֵצִים֙ וְשֹׁאֲבֵ֣י מַ֔יִם לְכָל־הָעֵדָ֖ה כַּאֲשֶׁ֥ר דִּבְּר֛וּ לָהֶ֖ם הַנְּשִׂיאִֽים׃ **(כב)** וַיִּקְרָ֣א לָהֶם֮ יְהוֹשֻׁ֣עַ וַיְדַבֵּר֒ אֲלֵיהֶם֙ לֵאמֹ֔ר לָמָ֥ה רִמִּיתֶ֖ם אֹתָ֑נוּ לֵאמֹ֗ר רְחוֹקִ֤ים אֲנַ֙חְנוּ֙ מִכֶּ֔ם מְאֹ֖ד וְאַתֶּ֥ם בְּקִרְבֵּ֖נוּ יֹשְׁבִֽים׃ **(כג)** וְעַתָּ֥ה אֲרוּרִ֖ים אַתֶּ֑ם וְלֹא־יִכָּרֵ֥ת מִכֶּ֛ם עֶ֖בֶד וְחֹטְבֵ֥י עֵצִ֛ים וְשֹׁאֲבֵ֥י מַ֖יִם לְבֵ֥ית אֱלֹהָֽי׃ **(כד)** וַיַּעֲנ֣וּ אֶת־יְהוֹשֻׁ֗עַ וַיֹּאמְרוּ֙ כִּֽי־הֻגַּ֣ד הֻגַּ֔ד לַעֲבָדֶ֖יךָ אֵת֩ אֲשֶׁ֨ר צִוָּ֜ה יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֗יךָ אֶת־מֹשֶׁ֤ה עַבְדּוֹ֙ לָתֵ֣ת לָכֶ֔ם אֶת־כָּל־הָאָ֖רֶץ וּלְהַשְׁמִ֣יד אֶת־כָּל־יֹשְׁבֵ֣י הָאָ֔רֶץ מִפְּנֵיכֶ֑ם וַנִּירָ֨א מְאֹ֜ד לְנַפְשֹׁתֵ֗ינוּ מִפְּנֵיכֶם֙ וַנַּעֲשֶׂ֣ה אֶת־הַדָּבָ֣ר הַזֶּ֔ה׃ **(כה)** וְעַתָּ֕ה הִנְנוּ֙ בְּיָדֶ֔ךָ כַּטּ֥וֹב וְכַיָּשָׁ֖ר בְּעֵינֶ֑יךָ לַעֲשׂ֥וֹת לָ֖נוּ עֲשֵֽׂה׃ **(כו)** וַיַּ֣עַשׂ לָהֶ֔ם כֵּ֖ן וַיַּצֵּ֣ל אוֹתָ֑ם מִיַּ֖ד בְּנֵ֥י יִשְׂרָאֵ֛ל וְלֹ֥א הָרָֽגוּם׃ **(כז)** וַיִּתְּנֵ֨ם יְהוֹשֻׁ֜עַ בַּיּ֣וֹם הַה֗וּא חֹטְבֵ֤י עֵצִים֙ וְשֹׁאֲבֵ֣י מַ֔יִם לָעֵדָ֖ה וּלְמִזְבַּ֣ח יְהוָ֑ה עַד֙ הַיּ֣וֹם הַזֶּ֔ה אֶל־הַמָּק֖וֹם אֲשֶׁר־יִבְחָ֥ר׃ **(פ)**

פרק ט: ערמה כנגד מרמה

פתיחת הסיפור של אנשי גבעון היא "ויעשו גם המה בערמה", ופרש"י "'גם המה'. כמו שעשו בני יעקב בערמה בחמור אבי שכם שהיה חוי, ויושבי גבעון מן החוי היו, כמו שאמור בענין".

המפרשים תמהו למה לא פירש"י כפי שפירש על "אתם נצבים היום... מהטב עציך עד שאב מימיך" – "מלמד שבאו כנעניים להתגייר בימי משה כדרך שבאו גבעונים בימי יהושע וזהו האמור בגבעונים ויעשו גם המה בערמה ונתנם משה חוטבי עצים ושואבי מים". ויש לומר ששם פירש עפ"י המדרש, אך אפשר גם לפרש אחרת – שמדובר בגרי-אמת (ראה ראב"ע ורמב"ן שם), כמתאים לפשט שכולם נצבים בשווה לפני ה' – אך כאן מפרש רש"י פשט התואם את האמור בתורה בפירוש. מפירוש רש"י משמע שמעשה הגבעונים הוא 'תיקון' בהנהגת "מדה כנגד מדה" כנגד מעשה בני יעקב (עליהם כעס אביהם, ואף שמשה הצדיק אותם, כאן משלם להם ה' כמעשיהם).

בבני יעקב נאמר "במרמה" ובאן "בערמה". מרמה וערמה הן שתי צורות שונות של **רמה**, רמאות (**מרמה-ערמה** משלימות ל-600, סוד **פר** ו-**שך** דינים – גורעין **ה** מ-**מרמה**, שעומד על **פר**, ומוסיפין **ה** ל-**ערמה**, שמגיעה ל-**שך**).

רש"י מדגיש שבשני המקרים הרמאות מופיעה בהקשר של החוי – בני יעקב רימו את החוי והחוי כאן מרמה את בני ישראל. בשבעת עממי כנען החוי מכוון כנגד ההוד, בו אחיזת הרמאות – "הודי נהפך עלי למשחית". וכן רומז החוי לנחש הקדמון, חויא בישא, שהיה "ערום" בערמה דדקליפה (אך בדא"ח מפורש שיש "ערמה" בקדושה, עליה נאמר "אני חכמה שכנתי ערמה", והיינו מוחא סתימאה, כח המשכיל שבנפש, חכמה דאריך שפנימיותה גבורה עתיק, תיקון טלא דבדולחא).

לפני המרמה של בני יעקב נאמר על יעקב עצמו "בא אחיך במרמה ויקח ברכתך" – יעקב מרמה את אביו כדי לקח את הברכות. ורמז: **מרמה יעקב מרמה בני יעקב ערמה ישבי גבעון** עולה 1764, 42 (שם **מב**) ברבוע, **אמת** פנים ואחור, סוד "תתן אמת ליעקב", וד"ל.

ועוד רמזים: "**ויענו בני יעקב את שכם ואת חמור אביו במרמה**" "**ויעשו גם המה בערמה**" (**אח-ד** תבות) משלימים ל-2916, 54 ברבוע, ד"פ 729, **זך** ברבוע (**קרע שטן**), וד"ל. ובדילוג תבות: **ויענו יעקב שכם חמור במרמה** משלימים ל-1225, 35 ברבוע, 49 במשולש ("**זה שמי לעלם וזה זכרי לדר דר**") וההמשך בפסוק הבא, **גם בערמה**, עולה **שכם**. והדילוג השני: **בני את ואת אביו ויעשו המה** עולה 1331, 11 בחזקת 3 (**משיח** במספר קדמי וכו').

נ"ך יומי – יום המישי, כ' אדר

יהושע פרק י'

(א) וַיְהִי֙ כִּשְׁמֹ֣עַ אֲדֹנִי צֶ֔דֶק מֶ֖לֶךְ יְרוּשָׁלַ֑͏ִם כִּ֣י לָכַ֗ד יְהוֹשֻׁ֙עַ֙ אֶת הָעַ֣י וַיַּחֲרִימָ֔הּ כַּאֲשֶׁ֥ר עָשָׂ֖ה לִיरִיחוֹ֙ וּלְמַלְכָּ֣הּ כֵּ֔ן עָשָׂ֖ה לָעַ֑י וּלְמַלְכָּ֔הּ וְכִ֣י הַשְׁלִ֔ימוּ יֹשְׁבֵ֥י גִבְעוֹ֖ן אֶת יִשְׂרָאֵ֑ל וַיִּהְי֖וּ בְּקִרְבָּֽם׃ **(ב)** וַיִּירְא֣וּ מְאֹ֔ד כִּ֣י עִ֔יר גְּדוֹלָ֖ה גִּבְעוֹ֑ן כְּאַחַ֣ת עָרֵ֣י הַמַּמְלָכָ֔ה וְכִ֥י הִ֖יא גְּדוֹלָ֥ה מִן הָעַ֑י וְכָל אֲנָשֶׁ֖יהָ גִּבֹּרִֽים׃ **(ג)** וַיִּשְׁלַ֞ח אֲדֹנִי צֶ֣דֶק מֶֽלֶךְ יְרוּשָׁלַ֗͏ִם אֶל הוֹהָ֙ם מֶ֣לֶךְ חֶבְר֔וֹן וְאֶל פִּרְאָ֥ם מֶֽלֶךְ יַרְמ֖וּת וְאֶל יָפִ֣יעַ מֶֽלֶךְ לָכִ֑יש וְאֶל דְּבִ֥יר מֶֽלֶךְ עֶגְלֹ֖ון לֵאמֹֽר׃ **(ד)** עֲל֤וּ אֵלַי֙ וְעִזְר֔וּנִי וְנַכֶּ֖ה אֶת גִּבְעֹ֑ון כִּ֣י הִשְׁלִ֔ימָה אֶת יְהוֹשֻׁ֖עַ וְאֶת בְּנֵ֥י יִשְׂרָאֵֽל׃ **(ה)** וַיֵּֽאָסְפ֣וּ וַיַּעֲל֗וּ חֲמֵ֤שֶׁת | מַלְכֵ֙י הָאֱמֹרִ֔י מֶ֚לֶךְ יְרוּשָׁלַ֔͏ִם מֶ֚לֶךְ חֶבְר֔וֹן מֶ֚לֶךְ יַרְמ֔וּת מֶ֚לֶךְ לָכִ֔יש מֶ֚לֶךְ עֶגְלֹ֔ון הֵ֖ם וְכָל מַחֲנֵיהֶ֑ם וַיִּֽחֲנ֣וּ עַל גִּבְעֹ֔ון וַיִּלָּחֲמ֖וּ עָלֶֽיהָ׃ **(ו)** וַיִּשְׁלְח֣וּ אַנְשֵׁ֣י גִבְעוֹן֮ אֶל יְהוֹשֻׁ֣עַ אֶל הַמַּחֲנֶה֒ הַגִּלְגָּ֔לָה לֵאמֹ֕ר אַל תֶּ֥רֶף יָדֶ֖יךָ מֵעַבְדֶּ֑יךָ עֲלֵ֨ה אֵלֵ֜ינוּ מְהֵרָ֗ה וְהוֹשִׁ֙יעָה֙ לָּ֔נוּ וְעָזְר֖וּנוּ כִּ֣י נִקְבְּצ֤וּ אֵלֵ֙ינוּ֙ כָּל מַלְכֵ֣י הָאֱמֹרִ֔י יֹשְׁבֵ֖י הָהָֽר׃ **(ז)** וַיַּ֤עַל יְהוֹשֻׁ֙עַ֙ מִן הַגִּלְגָּ֔ל הֽוּא וְכָל עַ֥ם הַמִּלְחָמָ֖ה עִמּ֑וֹ וְכֹ֖ל גִּבּוֹרֵ֥י הֶחָֽיִל׃ **(פ)** **(ח)** וַיֹּ֤אמֶר יְהוָה֙ אֶל יְהוֹשֻׁ֔עַ אַל תִּירָ֖א מֵהֶ֑ם כִּ֣י בְיָדְךָ֔ נְתַתִּ֖ים לֹֽא יַעֲמֹ֥ד אִ֛ישׁ מֵהֶ֖ם בְּפָנֶֽיךָ׃ **(פ)** **(ט)** וַיָּבֹ֨א אֲלֵיהֶ֜ם יְהוֹשֻׁ֗עַ פִּתְאֹם֮ כָּל הַלַּ֣יְלָה֒ עָלָ֔ה מִן הַגִּלְגָּֽל׃ **(י)** וַיְהֻמֵּ֥ם יְהוָ֖ה לִפְנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֑ל וַיַּכֵּ֣ם מַכָּ֤ה גְדוֹלָה֙ בְּגִבְעֹ֔ון וַיִּרְדְּפֵ֗ם דֶּ֚רֶךְ מַעֲלֵ֣ה בֵית חוֹרֹ֔ן וַיַּכֵּ֖ם עַד עֲזֵקָ֥ה וְעַד מַקֵּדָֽה׃ **(יא)** וַיְהִ֗י בְּנֻסָ֤ם | מִפְּנֵי֙ יִשְׂרָאֵ֔ל הֵ֖ם בְּמֹורַ֣ד בֵּית חוֹרֹ֑ן וַיהוָ֞ה הִשְׁלִ֤יךְ עֲלֵיהֶם֙ אֲבָנִ֣ים גְּדֹלֹ֔ות מִן הַשָּׁמַ֖יִם עַד עֲזֵקָ֣ה וַיָּמֻ֑תוּ רַבִּ֗ים אֲשֶׁ֤ר מֵתוּ֙ בְּאַבְנֵ֣י הַבָּרָ֔ד מֵאֲשֶׁ֥ר הָרְג֖וּ בְּנֵ֥י יִשְׂרָאֵ֖ל בֶּחָֽרֶב׃ **(ס)** **(יב)** אָ֣ז יְדַבֵּ֤ר יְהוֹשֻׁ֙עַ֙ לַיהוָ֔ה בְּיֹ֗ום תֵּ֚ת יְהוָ֣ה אֶת הָאֱמֹרִ֔י לִפְנֵ֖י בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֑ל וַיֹּ֣אמֶר | לְעֵינֵ֤י יִשְׂרָאֵל֙ שֶׁ֣מֶשׁ בְּגִבְעֹ֔ון דֹּ֖ם וְיָרֵ֥חַ בְּעֵ֖מֶק אַיָּלֹֽון׃

אז ידבר. אמר שירה תחת השמש, לפי שאמר לשמש דום, דום מלומר שירה, וכל זמן שהוא דומם, עומד ואינו מהלך, שבכל עת הילוכו הוא אומר שירה. ופשוטו של מקרא, דום לשון המתנה, כמו (שמואל א יד ט): אם כה יאמרו אלינו דומו, וכן (תהלים לז ז): דום לה'. **וירח בעמק אילון.** אותו פעם היה הירח עומד כנגד עמק אילון, והוא רחוק מגבעון, שהרי גבעון בגבול בנימין, ואילון בגבול דן:

(יג) וַיִּדֹּ֤ם הַשֶּׁ֙מֶשׁ֙ וְיָרֵ֣חַ עָמָ֔ד עַד יִקֹּ֥ם גּוֹי֖ אֹיְבָ֑יו הֲלֹא֙ הִ֣יא כְתוּבָ֔ה עַל סֵ֖פֶר הַיָּשָׁ֑ר וַיַּעֲמֹ֤ד הַשֶּׁ֙מֶשׁ֙ בַּחֲצִ֣י הַשָּׁמַ֔יִם וְלֹא אָ֥ץ לָבֹ֖וא כְּיֹ֥ום תָּמִֽים׃

הלא היא כתובה. דבר זה נכתב בתורה שאמר לו יעקב ליוסף (בראשית מח יט): זרעו של אפרים יהיה מלא וגו', אימתי, ביום שעמדה חמה ליהושע, נתמלא כל העולם שמעו של יהושע, ויעמד השמש בחצי השמים ולא אץ לבא כיום תמים:

(יד) וְלֹא הָיָ֤ה כַיֹּום֙ הַה֣וּא֔ לְפָנָ֖יו וְאַחֲרָ֑יו לִשְׁמֹ֣עַ יְהוָ֔ה בְּקֹ֖ול אִ֥ישׁ כִּ֣י יְהוָ֔ה נִלְחָ֖ם לְיִשְׂרָאֵֽל׃ **(פ)** **(טו)** וַיָּ֥שָׁב יְהוֹשֻׁ֛עַ וְכָל יִשְׂרָאֵ֥ל עִמּ֖וֹ אֶל הַמַּחֲנֶ֑ה הַגִּלְגָּֽלָה׃**(טז)** וַיָּנֻ֣סוּ

חֲמֵשֶׁת הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה וַיֵּחָבְאוּ בַּמְּעָרָה בְּמַקֵּדָה: **(יז)** וַיֻּגַּד לִיהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר נִמְצְאוּ חֲמֵשֶׁת הַמְּלָכִים נֶחְבְּאִים בַּמְּעָרָה בְּמַקֵּדָה: **(יח)** וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ גֹּלּוּ גְּלוּ אֲבָנִים גְּדֹלוֹת אֶל פִּי הַמְּעָרָה וְהַפְקִידוּ עָלֶיהָ אֲנָשִׁים לְשָׁמְרָם:

גולו. גלגלו אבנים אל פי המערה:

(יט) וְאַתֶּם אַל תַּעַמְדוּ רִדְפוּ אַחֲרֵי אֹיְבֵיכֶם וְזְנַבְתֶּם אוֹתָם אַל תִּתְּנוּם לָבוֹא אֶל עָרֵיהֶם כִּי נְתָנָם יְהוָ֣ אֱלֹהֵיכֶם בְּיֶדְכֶם: **(כ)** וַיְהִי כְּכַלּוֹת יְהוֹשֻׁעַ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְהַכּוֹתָם מַכָּה גְּדוֹלָה מְאֹד עַד תֻּמָּם וְהַשְּׂרִידִים שָׂרְדוּ מֵהֶם וַיָּבֹאוּ אֶל עָרֵי הַמִּבְצָר: **(כא)** וַיָּשֻׁבוּ כָל הָעָם אֶל הַמַּחֲנָה אֶל יְהוֹשֻׁעַ מַקֵּדָה בְּשָׁלוֹם לֹא חָרַץ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְאִישׁ אֶת לְשֹׁנוֹ:

לא חרץ לבני ישראל. הרי זה מקרא קצר, לא חרץ החורץ לאיש מבני ישראל את לשונו. חרץ. לשון דבור הלשון, וכן (שמות יא ז): לא יחרץ כלב לשונו, וכן (שמואל ב ה כד): אז תחרץ, דדוד, תקרא, תצעק קול תשואות המלחמה:

(כב) וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ פִּתְחוּ אֶת פִּי הַמְּעָרָה וְהוֹצִיאוּ אֵלַי אֶת חֲמֵשֶׁת הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה מִן הַמְּעָרָה: **(כג)** וַיַּעֲשׂוּ כֵן וַיֹּצִיאוּ אֵלָיו אֶת חֲמֵשֶׁת הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה מִן הַמְּעָרָה אֶת | מֶלֶךְ יְרוּשָׁלַם אֶת מֶלֶךְ חֶבְרוֹן אֶת מֶלֶךְ יַרְמוּת אֶת מֶלֶךְ לָכִישׁ אֶת מֶלֶךְ עֶגְלוֹן: **(כד)** וַיְהִי כְּהוֹצִיאָם אֶת הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה אֶל יְהוֹשֻׁעַ וַיִּקְרָא יְהוֹשֻׁעַ אֶל כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֶל קְצִינֵי אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה הַהֹלְכִוא אִתּוֹ קִרְבוּ שִׂימוּ אֶת רַגְלֵיכֶם עַל צַוְּארֵי הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה וַיִּקְרְבוּ וַיָּשִׂימוּ אֶת רַגְלֵיהֶם עַל צַוְּארֵיהֶם: **(כה)** וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יְהוֹשֻׁעַ אַל תִּירְאוּ וְאַל תֵּחָתּוּ חִזְקוּ וְאִמְצוּ כִּי כָּכָה יַעֲשֶׂה יְהוָ֣ לְכָל אֹיְבֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם נִלְחָמִים אוֹתָם: **(כו)** וַיַּכֵּם יְהוֹשֻׁעַ אַחֲרֵי כֵן וַיְמִיתֵם וַיִּתְלֵם עַל חֲמִשָּׁה עֵצִים וַיִּהְיוּ תְלוּיִם עַל הָעֵצִים עַד הָעָרֶב: **(כז)** וַיְהִי לְעֵת | בּוֹא הַשֶּׁמֶשׁ צִוָּה יְהוֹשֻׁעַ וַיּוֹרִידוּם מֵעַל הָעֵצִים וַיַּשְׁלִכֻם אֶל הַמְּעָרָה אֲשֶׁר נֶחְבְּאוּ שָׁם וַיָּשִׂמוּ אֲבָנִים גְּדֹלוֹת עַל פִּי הַמְּעָרָה עַד עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה: **(פ)** **(כח)** וְאֶת מַקֵּדָה לָכַד יְהוֹשֻׁעַ בַּיּוֹם הַהוּא וַיַּכֶּהָ לְפִי חָרֶב וְאֶת מַלְכָּהּ הֶחֱרִם אוֹתָם וְאֶת כָּל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר בָּהּ לֹא הִשְׁאִיר שָׂרִיד וַיַּעַשׂ לְמֶלֶךְ מַקֵּדָה כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְמֶלֶךְ יְרִיחוֹ: **(כט)** וַיַּעֲבֹר יְהוֹשֻׁעַ וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ מִמַּקֵּדָה לִבְנָה וַיִּלָּחֶם עִם לִבְנָה: **(ל)** וַיִּתֵּן יְהוָ֣ גַּם אוֹתָהּ בְּיַד יִשְׂרָאֵל וְאֶת מַלְכָּהּ וַיַּכֶּהָ לְפִי חָרֶב וְאֶת כָּל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר בָּהּ לֹא הִשְׁאִיר בָּהּ שָׂרִיד וַיַּעַשׂ לְמַלְכָּהּ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְמֶלֶךְ יְרִיחוֹ: **(ס)** **(לא)** וַיַּעֲבֹר יְהוֹשֻׁעַ וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ מִלִּבְנָה לָכִישָׁה וַיַּחַן עָלֶיהָ וַיִּלָּחֶם בָּהּ: **(לב)** וַיִּתֵּן יְהוָ֣ אֶת לָכִישׁ בְּיַד יִשְׂרָאֵל וַיִּלְכְּדָהּ בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי וַיַּכֶּהָ לְפִי חָרֶב וְאֶת כָּל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר בָּהּ כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה לְלִבְנָה: **(פ)** **(לג)** אָז עָלָה הֹרָם מֶלֶךְ גֶּזֶר לַעְזֹר אֶת לָכִישׁ וַיַּכֵּהוּ יְהוֹשֻׁעַ וְאֶת עַמּוֹ עַד בִּלְתִּי הִשְׁאִיר לוֹ שָׂרִיד: **(לד)** וַיַּעֲבֹר יְהוֹשֻׁעַ וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ מִלָּכִישׁ עֶגְלֹנָה וַיַּחֲנוּ עָלֶיהָ וַיִּלָּחֲמוּ עָלֶיהָ: **(לה)** וַיִּלְכְּדוּהָ

בַּיּוֹם הַהוּא וַיַּכֻּהוּ לְפִי חָרֶב וְאֵת כָּל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר בָּהּ בַּיּוֹם הַהוּא הֶחֱרִים כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה לְלָכִישׁ: **(פ) (לו)** וַיַּעַל יְהוֹשֻׁעַ וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ מֵעֶגְלוֹנָה חֶבְרוֹנָה וַיִּלָּחֲמוּ עָלֶיהָ: **(לז)** וַיִּלְכְּדוּהָ וַיַּכֻּהוּ לְפִי חָרֶב וְאֶת מַלְכָּהּ וְאֶת כָּל עָרֶיהָ וְאֵת כָּל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר בָּהּ לֹא הִשְׁאִיר שָׂרִיד כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה לְעֶגְלוֹן וַיַּחֲרֵם אוֹתָהּ וְאֵת כָּל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר בָּהּ: **(ס) (לח)** וַיֵּשָׁב יְהוֹשֻׁעַ וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ דְּבִרָה וַיִּלָּחֶם עָלֶיהָ: **(לט)** וַיִּלְכְּדָהּ וְאֶת מַלְכָּהּ וְאֶת כָּל עָרֶיהָ וַיַּכּוּם לְפִי חָרֶב וַיַּחֲרִימוּ אֶת כָּל נֶפֶשׁ אֲשֶׁר בָּהּ לֹא הִשְׁאִיר שָׂרִיד כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְחֶבְרוֹן כֵּן עָשָׂה לִדְבִרָה וּלְמַלְכָּהּ וְכַאֲשֶׁר עָשָׂה לְלִבְנָה וּלְמַלְכָּהּ: **(מ)** וַיַּכֶּה יְהוֹשֻׁעַ אֶת כָּל הָאָרֶץ הָהָר וְהַנֶּגֶב וְהַשְּׁפֵלָה וְהָאֲשֵׁדוֹת וְאֵת כָּל מַלְכֵיהֶם לֹא הִשְׁאִיר שָׂרִיד וְאֵת כָּל הַנְּשָׁמָה הֶחֱרִים כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:

והאשדות. מקום שמי הגבעות שופכים:

(מא) וַיַּכֵּם יְהוֹשֻׁעַ מִקָּדֵשׁ בַּרְנֵעַ וְעַד עַזָּה וְאֵת כָּל אֶרֶץ גֹּשֶׁן וְעַד גִּבְעוֹן:

מקדש ברנע ועד עזה. מצד דרומית של ארץ ישראל הוא מן המזרח למערב, ולא הספיק לכבוש כל המצר ונשאר מעזה עד הים, הוא שאמר למטה ואת הארץ הנשארת העזתי והאשדודי וגו':

(מב) וְאֵת כָּל הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה וְאֶת אַרְצָם לָכַד יְהוֹשֻׁעַ פַּעַם אֶחָת כִּי יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל נִלְחָם לְיִשְׂרָאֵל: **(מג)** וַיָּשָׁב יְהוֹשֻׁעַ וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ אֶל הַמַּחֲנֶה הַגִּלְגָּלָה: **(פ)**

פרק י: התמסרות להצלת הגרים

הנס הגדול ביותר של יהושע, בזכותו יצא שמעו בכל העולם, "שמש בגבעון דום וירח בעמק אילון", התחולל דווקא במלחמת ההגנה על יושבי גבעון, שכרתו ברית בערמה עם בני ישראל, ובכל זאת יצאו ישראל להצילם – הכל בזכות ההתמסרות לגרים מכל הסוגים (עד לאלו בהם נאמר "מחטב עציך עד שאב מימיך").

ורמז: **שמש גבעון ירח עמק אילון** – המשלימים ל־1296, 36 ברבוע, 6 בחזקת 4 – עולים **משה בן עמרם יהושע בן נון**, עליהם נאמר "פני משה כפני חמה [שמש] ופני יהושע כפני לבנה [ירח]", ומפורש כי שניהם קבלו גרים שבאו במרמה ולשניהם עמדה החמה!

נ"ך יומי – יום ששי, כ"א אדר

יהושע פרק י"א

(א) וַיְהִי֙ כִּשְׁמֹ֣עַ יָבִ֔ין מֶ֖לֶךְ חָצ֑וֹר וַיִּשְׁלַ֗ח אֶל יוֹבָב֙ מֶ֣לֶךְ מָד֔וֹן וְאֶל מֶ֖לֶךְ שִׁמְר֑וֹן וְאֶל מֶ֖לֶךְ אַכְשָֽׁף׃ **(ב)** וְאֶל הַמְּלָכִ֗ים אֲשֶׁ֤ר מִצְּפוֹן֙ בָּהָ֔ר וּבָעֲרָבָ֖ה נֶ֣גֶב כִּנֲרוֹ֑ת וּבַשְּׁפֵלָ֔ה וּבְנָפ֖וֹת דּ֥וֹר מִיָּֽם׃

נגב כנרות. דרום גינוסר: **ובנפות דור.** פלכי דור, קונטדו"ש בלע"ז: **מים.** מערבה:

(ג) הַֽכְּנַעֲנִ֞י מִמִּזְרָ֣ח וּמַ֗עֲרָב וְהָאֱמֹרִ֤י וְהַחִתִּי֙ וְהַפְּרִזִּ֣י וְהַיְבוּסִ֔י בָּהָ֖ר וְהַחִוִּ֣י תַּחַת֙ חֶרְמ֔וֹן בְּאֶ֖רֶץ הַמִּצְפָּֽה׃ **(ד)** וַיֵּצְא֗וּ הֵ֚ם וְכָל מַחֲנֵיהֶ֣ם עִמָּ֔ם עַ֥ם רָ֖ב כַּח֣וֹל אֲשֶׁ֣ר עַל שְׂפַת הַיָּ֑ם לָרֹ֣ב וְסוּס֔ וְרֶ֖כֶב רַ֥ב מְאֹֽד׃ **(ה)** וַיִּוָּעֲד֗וּ כֹּל֙ הַמְּלָכִ֣ים הָאֵ֔לֶּה וַיָּבֹ֕אוּ וַיַּחֲנ֥וּ יַחְדָּ֖ו אֶל מֵ֣י מֵר֑וֹם לְהִלָּחֵ֖ם עִם יִשְׂרָאֵֽל׃ **(פ)** **(ו)** וַיֹּ֤אמֶר יְהוָה֙ אֶל יְהוֹשֻׁ֣עַ אַל תִּירָ֣א מִפְּנֵיהֶ֔ם כִּ֚י מָחָ֔ר כָּעֵ֥ת הַזֹּ֖את אָנֹכִ֣י נֹתֵ֣ן אֶת כֻּלָּ֗ם חֲלָלִים֙ לִפְנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל אֶ֥ת סוּסֵיהֶ֖ם תְּעַקֵּ֑ר וְאֶת מַרְכְּבֹתֵיהֶ֥ם תִּשְׂרֹ֖ף בָּאֵֽשׁ׃ **(ז)** וַיָּבֹ֣א יְהוֹשֻׁ֗עַ וְכָל עַם֙ הַמִּלְחָמָ֔ה עִמּ֖וֹ עֲלֵיהֶ֑ם עַל מֵ֣י מֵר֔וֹם פִּתְאֹ֖ם וַיִּפְּלוּ בָהֶֽם׃ **(ח)** וַיִּתְּנֵ֥ם יְהוָ֖ה בְּיַד יִשְׂרָאֵ֑ל וַיַּכּוּם֙ וַיִּרְדְּפ֔וּם עַד צִידוֹן֙ רַבָּ֔ה וְעַד֙ מִשְׂרְפ֣וֹת מַ֔יִם וְעַד בִּקְעַ֥ת מִצְפֵּ֖ה מִזְרָ֑חָה וַיַּכֻּ֣ם עַד בִּלְתִּי֙ הִשְׁאִ֣יר לָהֶ֔ם שָׂרִֽיד׃

משרפות מים. תרגם יונתן: חרצי ימא, שעושין חריצין, ומי הים יוצאין לתוכן, ונשרפין מחום השמש ונעשים מלח:

(ט) וַיַּ֤עַשׂ לָהֶם֙ יְהוֹשֻׁ֔עַ כַּאֲשֶׁ֥ר אָמַ֖ר לוֹ֣ יְהוָ֑ה אֶת סוּסֵיהֶ֣ם עִקֵּ֔ר וְאֶת מַרְכְּבֹתֵיהֶ֖ם שָׂרַ֥ף בָּאֵֽשׁ׃ **(ס)** **(י)** וַיָּ֣שָׁב יְהוֹשֻׁ֗עַ בָּעֵת֙ הַהִ֔יא וַיִּלְכֹּ֖ד אֶת חָצ֑וֹר וְאֶת מַלְכָּ֖הּ הִכָּ֥ה בֶחָ֛רֶב כִּי חָצ֥וֹר לְפָנִ֖ים הִ֣יא רֹ֔אשׁ כָּל הַמַּמְלָכ֥וֹת הָאֵֽלֶּה׃ **(יא)** וַיַּכּ֞וּ אֶת כָּל הַנֶּ֣פֶשׁ אֲשֶׁר בָּהּ֮ לְפִי֒ חָ֣רֶב הַחֲרֵ֗ם לֹ֤א נוֹתַר֙ כָּל נְשָׁמָ֔ה וְאֶת חָצ֖וֹר שָׂרַ֥ף בָּאֵֽשׁ׃ **(ס)** **(יב)** וְאֶת כָּל עָרֵ֞י הַמְּלָכִ֣ים הָאֵ֗לֶּה וְאֶת כָּל מַלְכֵיהֶם֙ לָכַ֣ד יְהוֹשֻׁ֔עַ וַיַּכֵּ֖ם לְפִי חָ֣רֶב הֶחֱרִ֑ים אוֹתָ֗ם כַּאֲשֶׁ֤ר צִוָּה֙ מֹשֶׁ֣ה עֶ֣בֶד יְהוָ֔ה׃ **(יג)** רַ֗ק כָּל הֶעָרִים֙ הָעֹמְדוֹ֣ת עַל תִּלָּ֔ם לֹ֥א שְׂרָפָ֖ם יִשְׂרָאֵ֑ל זוּלָתִ֛י אֶת חָצ֥וֹר לְבַדָּ֖הּ שָׂרַ֥ף יְהוֹשֻֽׁעַ׃

העומדות על תלם. שלא נהרסה חומתם, כמו יריחו שנפלה חומתה, וכן העי, שנאמר בה (לעיל ח כח): וישימה תל עולם שממה: **זולתי את חצור לבדה.** במסורת שרפה (בראשית רבה וישלח): משה צוה לו ומסר לו כן:

(יד) וְכָל שְׁלַ֤ל הֶעָרִים֙ הָאֵ֔לֶּה וְהַבְּהֵמָ֖ה בָּזְז֣וּ לָהֶ֑ם בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל רַ֚ק אֶת כָּל הָאָדָ֔ם הִכּ֥וּ לְפִי חָ֖רֶב עַד הִשְׁמְדָ֣ם אוֹתָ֑ם לֹ֤א הִשְׁאִ֙ירוּ֙ כָּל נְשָׁמָ֔ה׃ **(טו)** כַּאֲשֶׁ֣ר צִוָּ֗ה יְהוָה֙ אֶת מֹשֶׁ֣ה עַבְדּ֔וֹ כֵּ֚ן צִוָּ֣ה מֹשֶׁ֔ה אֶת יְהוֹשֻׁ֑עַ וְכֵ֣ן עָשָׂ֔ה יְהוֹשֻׁ֕עַ לֹ֥א הֵסִ֖יר דָּבָ֑ר מִכֹּ֗ל אֲשֶׁ֤ר צִוָּה֙ יְהוָ֔ה אֶת מֹשֶֽׁה׃ **(טז)** וַיִּקַּ֤ח יְהוֹשֻׁעַ֙ אֶת כָּל הָאָ֣רֶץ הַזֹּ֔את הָהָ֖ר וְאֶת כָּל הַנֶּ֑גֶב וְאֵת֙ כָּל אֶ֣רֶץ הַגֹּ֔שֶׁן וְאֶת הַשְּׁפֵלָ֖ה וְאֶת הָעֲרָבָ֑ה וְאֶת הַ֖ר יִשְׂרָאֵ֥ל וּשְׁפֵלָתֹֽה׃ **(יז)** מִן הָהָ֞ר הֶחָלָ֗ק

הָעוֹלָה שֵׂעִיר וְעַד בַּעַל גָּד בְּבִקְעַת הַלְּבָנוֹן תַּחַת הַר חֶרְמוֹן וְאֵת כָּל מַלְכֵיהֶם לָכַד וַיַּכֵּם וַיְמִיתֵם:

ההר החלק. טורא שעיע, מחליק, ההר החלק עד בעל גד במצר המזרחי, ולא הספיק לכבוש בחייו את כל המצר עד הצפון, תוספתא: **בעל גד.** מישר גד:

(יח) יָמִים רַבִּים עָשָׂה יְהוֹשֻׁעַ אֵת כָּל הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה מִלְחָמָה:

ימים רבים עשה יהושע. בגנותו ספר הכתוב, שהיה מתכוון לדחות את כבוש הארץ כדי להאריך ימיו, לפי שנאמר (לעיל א י): **ואתה תנחילנה אותם.** במדרש תנחומא:

(יט) לֹא הָיְתָה עִיר אֲשֶׁר הִשְׁלִימָה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בִּלְתִּי הַחִוִּי יֹשְׁבֵי גִבְעוֹן אֶת הַכֹּל לָקְחוּ בַּמִּלְחָמָה: **(כ)** כִּי מֵאֵת יְהוָ֔ה | הָיְתָה לְחַזֵּק אֶת לִבָּם לִקְרַאת הַמִּלְחָמָה אֶת יִשְׂרָאֵל לְמַעַן הַחֲרִימָם לְבִלְתִּי הֱיוֹת לָהֶם תְּחִנָּה כִּי לְמַעַן הַשְׁמִידָם כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָ֔ה אֶת מֹשֶׁה: **(ס) (כא)** וַיָּבֹא יְהוֹשֻׁעַ בָּעֵת הַהִיא וַיַּכְרֵת אֶת הָעֲנָקִים מִן הָהָר מִן חֶבְרוֹן מִן דְּבִר מִן עֲנָב וּמִכֹּל הַר יְהוּדָה וּמִכֹּל הַר יִשְׂרָאֵל עִם עָרֵיהֶם הֶחֱרִימָם יְהוֹשֻׁעַ: **(כב)** לֹא נוֹתַר עֲנָקִים בְּאֶרֶץ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַק בְּעַזָּה בְּגַת וּבְאַשְׁדּוֹד נִשְׁאָרוּ: **(כג)** וַיִּקַּח יְהוֹשֻׁעַ אֶת כָּל הָאָרֶץ כְּכֹל אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָ֔ה אֶל מֹשֶׁה וַיִּתְּנָהּ יְהוֹשֻׁעַ לְנַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל כְּמַחְלְקֹתָם לְשִׁבְטֵיהֶם וְהָאָרֶץ שָׁקְטָה מִמִּלְחָמָה: **(פ)**

פרק יא: תיקון ההיסטוריה

הפסוק מסכם את מלחמות יהושע – "ימים רבים עשה יהושע את כל המלכים האלה מלחמה". רש"י מביא מהמדרש ש"בגנותו ספר הכתוב, שהיה מתכוון לדחות את כבוש הארץ כדי להאריך ימיו, לפי שנאמר 'ואתה תנחילנה אותם'". אמנם, הביטוי "**ימים רבים עשה יהושע**" עולה "**שמע ישראל הוי' אלהינו הוי' אחד**" (1118, **גדול** פעמים **הוי'**), הצהרת האמונה שמסר משה לדור שנכנסו לארץ, כהכנה לכיבוש הארץ, ומתבקש לדורשו לשבח: "עשה" לשון תיקון, ויהושע התכוון לתקן את ה"ימים רבים", כל הקורות העתידות לבוא על עם ישראל.

ורמזים נוספים: "**ימים רבים**" עולה "**ארך אפים**", מדת ארץ ישראל, ו"**עשה יהושע**" עולה **תשובה מאהבה**.

אם כותבים את הביטוי ברבוע:

י מ י ם
ר ב י ם
ע ש ה י
ה ו ש ע

שני האלכסונים עולים 442, **טוב** פעמים **הוי'**, והשאר עולה **הוי'** ברבוע (676)!

"**ימים רבים**" במילוי עולה ב"פ **תורה**, **הוי'** פעמים **הוי' אהיה**. "**עשה**" במילוי עולה **מלכות**, משולש **לא** (**לא** מלכים בהם נלחם יהושע). "**יהושע**" במילוי עולה משולש **לב** (וממילא יחד הם עולים 1024, **לב** ברבוע, לפי הכלל בזה). חלק המילוי של כל הביטוי הוא 1128, **הוי' אהיה** במשולש!

יהושע מלחמה (שבסיום הפסוק) בהכאה פרטית – **י** פעמים **מ**, **ה** פעמים **ל**, **ו** פעמים **ח**, **ש** פעמים **מ**, **ע** פעמים **ה** – עולה 12948, 498 פעמים **הוי'**, 83 (**חמלה** וכו') פעמים **יוסף** (ממנו בא יהושע, סוד משיח בן יוסף) ועם 1118 הנ"ל עולה 14066, **הוי'** פעמים **ישראל**!

נ"ך יומי – שבת־קדש פרשת ויקהל, כ"ב אדר

יהושע פרק י"ב

(א) וְאֵלֶּה | מַלְכֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר הִכּוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּרְשׁוּ אֶת אַרְצָם בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִזְרְחָה הַשֶּׁמֶשׁ מִנַּחַל אַרְנוֹן עַד הַר חֶרְמוֹן וְכָל הָעֲרָבָה מִזְרָחָה:

אשר הכו בני ישראל. בימי משה:

(ב) סִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי הַיּוֹשֵׁב בְּחֶשְׁבּוֹן מֹשֵׁל מֵעֲרוֹעֵר אֲשֶׁר עַל שְׂפַת נַחַל אַרְנוֹן וְתוֹךְ הַנַּחַל וַחֲצִי הַגִּלְעָד וְעַד יַבֹּק הַנַּחַל גְּבוּל בְּנֵי עַמּוֹן:

ועד יבק הנחל. ששם גבול ארץ בני עמון, סוף מצר ארץ בני עמון, ומשם והלאה היו בני עמון מושלים:

(ג) וְהָעֲרָבָה עַד יָם כִּנְרוֹת מִזְרָחָה וְעַד יָם הָעֲרָבָה יָם הַמֶּלַח מִזְרָחָה דֶּרֶךְ בֵּית הַיְשִׁמוֹת וּמִתֵּימָן תַּחַת אַשְׁדוֹת הַפִּסְגָּה: **(ד)** וּגְבוּל עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן מִיֶּתֶר הָרְפָאִים הַיּוֹשֵׁב בְּעַשְׁתָּרוֹת וּבְאֶדְרֶעִי: **(ה)** וּמֹשֵׁל בְּהַר חֶרְמוֹן וּבְסַלְכָה וּבְכָל הַבָּשָׁן עַד גְּבוּל הַגְּשׁוּרִי וְהַמַּעֲכָתִי וַחֲצִי הַגִּלְעָד גְּבוּל סִיחוֹן מֶלֶךְ חֶשְׁבּוֹן:

וחצי הגלעד גבול סיחון. שם היה מצר ממשלת סיחון, כשאמרנו למעלה שחצי הגלעד היה שלו, וזה חצי השני של עוג:

(ו) מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִכּוּם וַיִּתְּנָהּ מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה יְרֻשָּׁה לָרְאוּבֵנִי וְלַגָּדִי וְלַחֲצִי שֵׁבֶט הַמְנַשֶּׁה: (ס) **(ז)** וְאֵלֶּה מַלְכֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר הִכָּה יְהוֹשֻׁעַ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן יָמָּה מִבַּעַל גָּד בִּבְקְעַת הַלְּבָנוֹן וְעַד הָהָר הֶחָלָק הָעֹלֶה שֵׂעִירָה וַיִּתְּנָהּ יְהוֹשֻׁעַ לִשְׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל יְרֻשָּׁה כְּמַחְלְקֹתָם: **(ח)** בָּהָר וּבַשְּׁפֵלָה וּבָעֲרָבָה וּבָאַשְׁדוֹת וּבַמִּדְבָּר וּבַנֶּגֶב הַחִתִּי הָאֱמֹרִי וְהַכְּנַעֲנִי הַפְּרִזִּי הַחִוִּי וְהַיְבוּסִי: (פ) **(ט)** מֶלֶךְ יְרִיחוֹ אֶחָד מֶלֶךְ הָעַי אֲשֶׁר מִצַּד בֵּית אֵל אֶחָד: **(י)** מֶלֶךְ יְרוּשָׁלַם אֶחָד מֶלֶךְ חֶבְרוֹן אֶחָד: **(יא)** מֶלֶךְ יַרְמוּת אֶחָד מֶלֶךְ לָכִישׁ אֶחָד: **(יב)** מֶלֶךְ עֶגְלוֹן אֶחָד מֶלֶךְ גֶּזֶר אֶחָד: **(יג)** מֶלֶךְ דְּבִר אֶחָד מֶלֶךְ גֶּדֶר אֶחָד: **(יד)** מֶלֶךְ חָרְמָה אֶחָד מֶלֶךְ עָרָד אֶחָד: **(טו)** מֶלֶךְ לִבְנָה אֶחָד מֶלֶךְ עֲדֻלָּם אֶחָד: **(טז)** מֶלֶךְ מַקֵּדָה אֶחָד מֶלֶךְ בֵּית אֵל אֶחָד: **(יז)** מֶלֶךְ תַּפּוּחַ אֶחָד מֶלֶךְ חֵפֶר אֶחָד: **(יח)** מֶלֶךְ אֲפֵק אֶחָד מֶלֶךְ לַשָּׁרוֹן אֶחָד: **(יט)** מֶלֶךְ מָדוֹן אֶחָד מֶלֶךְ חָצוֹר אֶחָד: **(כ)** מֶלֶךְ שִׁמְרוֹן מְרוֹן אֶחָד מֶלֶךְ אַכְשָׁף אֶחָד: **(כא)** מֶלֶךְ תַּעְנַךְ אֶחָד מֶלֶךְ מְגִדּוֹ אֶחָד: **(כב)** מֶלֶךְ קֶדֶשׁ אֶחָד מֶלֶךְ יָקְנְעָם לַכַּרְמֶל אֶחָד: **(כג)** מֶלֶךְ דּוֹר לְנָפַת דּוֹר אֶחָד מֶלֶךְ גּוֹיִם לְגִלְגַּל אֶחָד:

לנפת דור. לפלכי דור:

(כד) מֶלֶךְ תִּרְצָה אֶחָד כָּל מְלָכִים שְׁלֹשִׁים וְאֶחָד: (פ)

פרק יב: סדרת הגלעד

בתיאור הכיבוש בעבר הירדן מתחלק הגלעד לשנים: "סִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי הַיּוֹשֵׁב בְּחֶשְׁבּוֹן מֹשֵׁל מֵעֲרוֹעֵר אֲשֶׁר עַל שְׂפַת נַחַל אַרְנוֹן וְתוֹךְ הַנַּחַל וַחֲצִי הַגִּלְעָד וְעַד יַבֹּק הַנַּחַל גְּבוּל בְּנֵי עַמּוֹן. וְהָעֲרָבָה עַד יָם כִּנְרוֹת מִזְרָחָה וְעַד יָם הָעֲרָבָה יָם הַמֶּלַח מִזְרָחָה דֶּרֶךְ בֵּית הַיְשִׁמוֹת וּמִתֵּימָן תַּחַת אַשְׁדּוֹת הַפִּסְגָּה. וּגְבוּל עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן מִיֶּתֶר הָרְפָאִים הַיּוֹשֵׁב בְּעַשְׁתָּרוֹת וּבְאֶדְרֶעִי. וּמֹשֵׁל בְּהַר חֶרְמוֹן וּבְסַלְכָה וּבְכָל הַבָּשָׁן עַד גְּבוּל הַגְּשׁוּרִי וְהַמַּעֲכָתִי וַחֲצִי הַגִּלְעָד גְּבוּל סִיחוֹן מֶלֶךְ חֶשְׁבּוֹן" (וכפירוש רש״י "וחצי הגלעד גבול סיחון". שם היה מצר ממשלת סיחון, כשאמרנו למעלה שחצי הגלעד היה שלו, וזה חצי השני של עוג"). ובאמת, בדרך החשבון, **גלעד** (107) הכי קרוב להיות האמצע (החצי) בין **עוג** (79) ל–**סיחון** (134) – הוא 28 יותר מ–**עוג** ו–27 פחות מ–**סיחון** (וביחד **עוג–גלעד–סיחון** עולים **שך**).

אם עושים סדרה, המספרים שלפני **עוג** הם 50 ו–20 (**כן**). 20 50 79 107 134 עולים **שמן** (**שמים**), ה״פ (ממוצע כל מספר עד כאן) 78 (ג״פ **הוי**׳ דברכת כהנים, שם בן **יב** אותיות), **יה** פעמים **הוי**׳ (סוד "ביה הוי׳ צור עולמים"). ואם ממשיכים את הסדרה עשרה אברים – 20 50 79 107 134 160 185 (שני האחרונים עולים **משה**) 209 232 (ע״כ 1176, משולש 48, "**יסוד היסודות ועמוד החכמות**") 254 – עולה הכל 1430, **הכל** פעמים **הוי**׳ כו׳. תן לחכם ויחכם עוד.

פרק משנה שבועי
בבא־בתרא פרק ז׳

א. הָאוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ, בֵּית כּוֹר עָפָר אֲנִי מוֹכֵר לְךָ, הָיוּ שָׁם נְקָעִים עֲמֻקִּים עֲשָׂרָה טְפָחִים אוֹ סְלָעִים גְּבוֹהִים עֲשָׂרָה טְפָחִים, אֵינָן נִמְדָּדִין עִמָּהּ. פָּחוֹת מִכָּאן, נִמְדָּדִין עִמָּהּ. וְאִם אָמַר לוֹ כְּבֵית כּוֹר עָפָר, אֲפִלּוּ הָיוּ שָׁם נְקָעִים עֲמֻקִּים יוֹתֵר מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים אוֹ סְלָעִים גְּבוֹהִין יוֹתֵר מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים, הֲרֵי אֵלּוּ נִמְדָּדִין עִמָּהּ:

ר"ע מברטנורה

הָאוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ בֵּית כּוֹר עָפָר. מִדַּת בֵּית כּוֹר הוּא חֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים אֶלֶף אַמָּה. שֶׁחֲצַר הַמִּשְׁכָּן הָיָה בֵּית סָאתַיִם, וְהָיָה מֵאָה עַל חֲמִשִּׁים, וְכוֹר שְׁלֹשִׁים סְאִין: **עָפָר.** הָרָאוּי לִזְרִיעָה מַשְׁמַע. אֲבָל אִם אָמַר בֵּית כּוֹר סְתָם, אוֹ בֵּית כּוֹר קַרְקַע, אֲפִלּוּ הָיָה כֻּלּוֹ סְלָעִים הִגִּיעוֹ, דְּשֶׁמָּא לִבְנוֹת בַּיִת אוֹ לְמִשְׁטַח בֵּיהּ פֵּרוֹת בָּעֵי לֵיהּ: **נְקָעִים.** בְּקָעִים עֲמֻקִּים אוֹ סְלָעִים גְּבוֹהִים עֲשָׂרָה. וּכְגוֹן שֶׁרְחָבִים אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה, דַּהֲוֵי מָקוֹם חָשׁוּב: **אֵין נִמְדָּדִין עִמָּהּ.** וְצָרִיךְ שֶׁיִּתֵּן לוֹ בֵּית כּוֹר שָׁלֵם מִקַּרְקַע חָלָק. שֶׁאֵין אָדָם רוֹצֶה לִתֵּן מְעוֹתָיו בְּמָקוֹם אֶחָד וְיֵרָאוּ לוֹ כִּשְׁנַיִם וּשְׁלֹשָׁה מְקוֹמוֹת: **כְּבֵית כּוֹר.** מַשְׁמַע כְּמוֹ שֶׁהִיא, בֵּין סְלָעִים בֵּין עָפָר:

ב. בֵּית כּוֹר עָפָר אֲנִי מוֹכֵר לְךָ מִדָּה בַחֻבָּל, פִּחֵת כָּל שֶׁהוּא, יְנַכֶּה. הוֹתִיר כָּל שֶׁהוּא, יַחֲזִיר. אִם אָמַר, הֵן חָסֵר הֵן יָתֵר, אֲפִלּוּ פִּחֵת רֹבַע לַסְּאָה אוֹ הוֹתִיר רֹבַע לַסְּאָה, הִגִּיעוֹ. יוֹתֵר מִכָּאן, יַעֲשֶׂה חֶשְׁבּוֹן. מַה הוּא מַחֲזִיר לוֹ, מָעוֹת. וְאִם רָצָה, מַחֲזִיר לוֹ קַרְקַע. וְלָמָּה אָמְרוּ מַחֲזִיר לוֹ מָעוֹת, לְיַפּוֹת כֹּחוֹ שֶׁל מוֹכֵר, שֶׁאִם שִׁיֵּר בַּשָּׂדֶה בֵּית תִּשְׁעָה קַבִּין וּבַגִּנָּה בֵּית חֲצִי קַב, וּכְדִבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָא בֵּית רֹבַע, מַחֲזִיר לוֹ אֶת הַקַּרְקַע. וְלֹא אֶת הָרֹבַע בִּלְבַד הוּא מַחֲזִיר, אֶלָּא אֶת כָּל הַמּוֹתָר:

ר"ע מברטנורה

מִדָּה בַחֻבָּל. כְּלוֹמַר בְּצִמְצוּם אֲנִי מוֹכֵר לְךָ שָׂדֶה זוֹ שֶׁיֵּשׁ בָּהּ בֵּית כּוֹר עָפָר, כְּמוֹ שֶׁמּוֹדְדִים בְּמִדַּת הַחֶבֶל, לֹא פָּחוֹת וְלֹא יוֹתֵר: **פִּחֵת כָּל שֶׁהוּא.** שֶׁלֹּא הָיָה בְּאוֹתוֹ שָׂדֶה בֵּית כּוֹר שָׁלֵם, הַמִּקָּח קַיָּם, וְינַכֶּה הַמּוֹכֵר כְּפִי הַפְּחָת: **הוֹתִיר.** קַרְקַע כֻּלְּשֶׁהוּ עַל בֵּית כּוֹר, יַחֲזִיר לַמּוֹכֵר הַקַּרְקַע שֶׁהוֹתִיר אוֹ דְּמֵי הַקַּרְקַע, כְּדִמְפָרֵשׁ וְאָזִיל: **אִם אָמַר לוֹ.** מוֹכֵר לַלּוֹקֵחַ, בֵּית כּוֹר עָפָר אֲנִי מוֹכֵר לְךָ הֵן חָסֵר הֵן יָתֵר, בְּכָךְ וְכָךְ דָּמִים, וְלֹא אָמַר לוֹ מִדָּה בַחֻבָּל: **אֲפִלּוּ פִּחֵת אוֹ הוֹתִיר רֹבַע קַב.** לְכָל סְאָה, דְּהַיְנוּ שִׁלֹּשִׁים רְבִיעִיּוֹת לְבֵית כּוֹר, הִגִּיעוֹ. וּמְדָתָנֵי תַּנָּא אֲפִלּוּ פִּחֵת רֹבַע לַסְּאָה, וְלֹא תָּנֵי אֲפִלּוּ פִּחֵת שִׁבְעָה קַבִּין וּמֶחֱצָה לְכוֹר, שָׁמְעִינַן מִנֵּהּ דַּאֲפִלּוּ בִּמְכִירָה מֻעֶטֶת, כְּגוֹן בֵּית סְאָה אֲנִי מוֹכֵר לְךָ הֵן חָסֵר הֵן יָתֵר, אִם פִּחֵת רֹבַע אוֹ הוֹסִיף רֹבַע, הִגִּיעוֹ. וְאִם אָמַר בֵּית כּוֹר סְתָם, סְתָמָא נַמִּי כְּהֵן חָסֵר הֵן יָתֵר דָּמִי: **יוֹתֵר מִכָּאן.** יוֹתֵר מֵרֹבַע לְכָל סְאָה אִם הוֹתִיר, יַעֲשֶׂה חֶשְׁבּוֹן, יַחְשֹׁב כַּמָּה הוֹתִיר עַל בֵּית כּוֹר וְכַמָּה שָׁוִין לְפִי חֶשְׁבּוֹן שֶׁמָּכַר אֶת בֵּית כּוֹר: **וְלָמָּה אָמְרוּ יַחֲזִיר לוֹ מָעוֹת.** שֶׁמִּן הַדִּין אֵין לְהַחֲזִיר לוֹ אֶלָּא קַרְקַע שֶׁהֲרֵי לֹא קָנָה הַלּוֹקֵחַ אֶלָּא בֵּית כּוֹר בִּלְבַד. וְלֹא תִּקְּנוּ חֲכָמִים שֶׁיִּתֵּן לוֹ מָעוֹת כְּנֶגֶד זֶה הַיֶּתֶר, אֶלָּא לְיַפּוֹת כֹּחוֹ שֶׁל מוֹכֵר, שֶׁלֹּא יַפְסִיד אוֹתוֹ קַרְקַע מֵעָט דְּלֹא חֲזֵי לֵיהּ לְמִידִי: **שֶׁאִם שִׁיֵּר.** בְּבֵית כּוֹר שָׂדֶה בֵּית תִּשְׁעָה קַבִּין, דְּהַשְׁתָּא חֲזֵי לֵיהּ הַאי קַרְקַע, כִּדְאָמְרִינַן דַּף י"א, דְּבֵית תִּשְׁעָה קַבִּין חָשׁוּב לִהְיוֹת נִקְרָא שָׂדֶה, אָז אֵין מַחֲזִיר לוֹ מָעוֹת,

אֶלָּא הַמּוֹכֵר נוֹטֵל אֶת הַקַּרְקַע שֶׁלּוֹ. וְשָׁמְעִינַן מִמַּתְנִיתִין דְּשִׁבְעַת קַבִּין וּמֶחֱצָה לְכוֹר, שֶׁהוּא רֹבַע הַקַּב לְכָל סְאָה, הֲוֵי מְחִילָה. מִשְּׁבָעָה קַבִּין וּמֶחֱצָה עַד תִּשְׁעָה קַבִּין וְלֹא עַד בְּכָלָל, יַעֲשֶׂה חֶשְׁבּוֹן. תִּשְׁעָה קַבִּין אוֹ יוֹתֵר, יַחֲזִיר קַרְקַע: **וְלֹא אֶת הָרֹבַע.** הָכִי קָאָמַר, הֵיכָא דַּאֲמָרַן יַעֲשֶׂה חֶשְׁבּוֹן אוֹ יַחֲזִיר קַרְקַע, לֹא אֶת הַמּוֹתָר בִּלְבַד הוּא מַחֲזִיר, אֶלָּא גַּם כָּל הַשְּׁלֹשִׁים רְבִיעִיּוֹת שֶׁל בֵּית כּוֹר הַיְתֵרִים הוּא מַחֲזִיר, דְּכֵיוָן דְּאִיכָּא קַרְקַע חָשׁוּב בֵּין הַכֹּל, לֹא מָחִיל מִידֵי:

ג. מִדָּה בַּחֶבֶל אֲנִי מוֹכֵר לְךָ הֵן חָסֵר הֵן יָתֵר, בִּטֵּל הֵן חָסֵר הֵן יָתֵר מִדָּה בַּחֶבֶל. הֵן חָסֵר הֵן יָתֵר מִדָּה בַּחֶבֶל, בִּטֵּל מִדָּה בַּחֶבֶל הֵן חָסֵר הֵן יָתֵר, דִּבְרֵי בֶן נַנָּס. בְּסִימָנָיו וּבְמִצָּרָיו, פָּחוֹת מִשְּׁתוֹת, הִגִּיעוֹ. עַד שְׁתוֹת, יְנַכֶּה:

ר"ע מברטנורה

מִדָּה בַּחֶבֶל וְכוּ'. הָאוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ שְׁתֵּי לְשׁוֹנוֹת הַלָּלוּ הַסּוֹתְרִים זֶה אֶת זֶה, מִדָּה בַּחֶבֶל דְּמַשְׁמַע בְּצִמְצוּם, הֵן חָסֵר הֵן יָתֵר דְּמַשְׁמַע דְּלֹא קָפִיד עַל מְעַט פָּחוֹת אוֹ יוֹתֵר. בִּטֵּל לָשׁוֹן אַחֵרוֹן שֶׁהוּא הֵן חָסֵר הֵן יָתֵר, אֶת לָשׁוֹן רִאשׁוֹן שֶׁהוּא מִדָּה בַּחֶבֶל. וַאֲפִלּוּ פְּחוֹת רֹבַע לִסְאָה אוֹ הוֹתִיר רֹבַע לִסְאָה, הִגִּיעוֹ: **דִּבְרֵי בֶן נַנָּס.** דְּסִבְירָא לֵיהּ תְּפוֹס לָשׁוֹן אַחֲרוֹן. וּפְלִיגִי רַבָּנָן עֲלֵיהּ, וְאָמְרֵי הַלֵּךְ אַחַר פָּחוֹת שֶׁבַּלְּשׁוֹנוֹת, בֵּין רִאשׁוֹן בֵּין אַחֲרוֹן. דְּמִסְפְּקָא לְהוּ אִי תְּפוֹס לָשׁוֹן רִאשׁוֹן אוֹ לָשׁוֹן אַחֲרוֹן, וְנוֹטֵל הַלּוֹקֵחַ כַּפָּחוֹת שֶׁבַּשְּׁעוּרִין. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים: **בְּסִימָנָיו וּבְמִצָּרָיו.** אָמַר לוֹ בֵּית כּוֹר עָפָר אֲנִי מוֹכֵר לְךָ בְּתוֹךְ הַסִּימָנִים וְהַמְּצָרִים הָאֵלֶּה: **הָכִי גָּרְסִינַן פָּחוֹת מִשְּׁתוֹת הִגִּיעוֹ עַד שְׁתוֹת יְנַכֶּה.** וְהָכִי פֵּרוּשָׁא, אִם פְּחֵת מִן הַבֵּית כּוֹר שְׁתוֹת וְכָל שֶׁכֵּן פָּחוֹת מִשְּׁתוֹת, הִגִּיעוֹ. אֲבָל יוֹתֵר עַל שְׁתוֹת וּלְמַטָּה עַד שְׁתוֹת וְלֹא שְׁתוֹת בִּכְלָל, יְנַכֶּה:

ד. הָאוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ חֲצִי שָׂדֶה אֲנִי מוֹכֵר לְךָ, מְשַׁמְּנִין בֵּינֵיהֶן וְנוֹטֵל חֲצִי שָׂדֵהוּ. חֲצִיָּהּ בַּדָּרוֹם אֲנִי מוֹכֵר לְךָ, מְשַׁמְּנִין בֵּינֵיהֶן וְנוֹטֵל חֲצִיָּהּ בַּדָּרוֹם, וְהוּא מְקַבֵּל עָלָיו מִקּוֹם הַגָּדֵר, חֲרִיץ וּבֶן חֲרִיץ. וְכַמָּה הוּא חֲרִיץ, שִׁשָּׁה טְפָחִים. וּבֶן חֲרִיץ, שִׁלְשָׁה:

ר"ע מברטנורה

מְשַׁמְּנִין בֵּינֵיהֶן. רוֹאִין הַמָּקוֹם הַשָּׁמֵן שֶׁבִּשָּׂדֶה זוֹ, וְנוֹטֵל אוֹתוֹ הַמּוֹכֵר, דְּיַד לוֹקֵחַ עַל הַתַּחְתּוֹנָה. וּכְנֶגְדּוֹ נוֹתֵן לַלּוֹקֵחַ מִן הַמָּקוֹם הַגָּרוּעַ כְּמוֹ שֶׁשָּׁוֶה הַמָּקוֹם הַשָּׁמֵן שֶׁנָּטַל הַמּוֹכֵר. דְּכִי קָאָמַר לֵיהּ חֲצִי שָׂדֶה אֲנִי מוֹכֵר לְךָ, כְּדֵי דְּמֵי חֲצִי שָׂדֶה קָאָמַר לֵיהּ. וְאִם הָיְתָה בַּת מֵאָה אַמָּה בְּמֵאָה דִּינָרִין, וְיֵשׁ בָּהּ שִׁלֹּשִׁים אַמָּה מָקוֹם שָׁמֵן שֶׁשָּׁוֶה חֲמִשִּׁים דִּינָרִין, נוֹטְלוֹ הַמּוֹכֵר, וְנוֹתֵן לַלּוֹקֵחַ שִׁבְעִים אַמָּה מִן הַגָּרוּעַ בַּחֲמִשִּׁים דִּינָרִין. וְנִפְקָא מִנַּהּ, דְּרוֹצֶה אָדָם בְּקַב עִדִּית מִשְּׁנֵי קַבִּין זְבוּרִית, וְאַף עַל פִּי שֶׁדְּמֵי שְׁנֵיהֶן שָׁוִין: **חֲצִיָּהּ שֶׁבַּדָּרוֹם אֲנִי מוֹכֵר לְךָ.** אֵין שָׁמִין כָּל הַשָּׂדֶה כְּהַהִיא דְּרִישָׁא, אֶלָּא שָׁמִין כַּמָּה שָׁוֶה חֲצִי הַשָּׂדֶה שֶׁבַּדָּרוֹם בֵּין טוֹב וּבֵין רַע, וּכְנֶגְדּ מַה שֶּׁשָּׁוֶה חֶצְיָהּ שֶׁבַּדָּרוֹם נוֹתֵן לוֹ מוֹכֵר לַלּוֹקֵחַ בְּכָל רוּחַ שֶׁיִּרְצֶה מִן הַגָּרוּעַ שֶׁיֵּשׁ לוֹ. דְּיַד לוֹקֵחַ עַל הַתַּחְתּוֹנָה, וְשָׁמָּא הָכִי קָאָמַר לֵיהּ, מַה שֶּׁשָּׁוֶה חֲצִי שֶׁבַּדָּרוֹם אֲנִי מוֹכֵר לְךָ בַּקַּרְקַע שֶׁלִּי בְּכָל מָקוֹם שֶׁאֶרְצֶה: **וּמְקַבֵּל עָלָיו.** הַלּוֹקֵחַ, לָתֵת מָקוֹם בַּחֲצִי שָׂדֶה זֶה שֶׁקָּנָה לַעֲשׂוֹת גָּדֵר, וְחָרִיץ וּבֶן חָרִיץ, תַּרְוַיְהוּ אֲחוֹרֵי הַגָּדֵר מִבַּחוּץ, כְּדֵי שֶׁלֹּא תְּהֵא חַיָּה קוֹפֶצֶת וְנִכְנֶסֶת בַּשָּׂדֶה. דְּאִי עֲבִיד חָרִיץ וְלֹא עֲבִיד בֶּן חָרִיץ, אַיְדֵי דַּחֲרִיץ רָוַח, נִכְנֶסֶת בְּתוֹכוֹ וְקוֹפֶצֶת לְמַעְלָה עַל שְׂפָתוֹ הַשֵּׁנִי. וְאִי עֲבִיד בֶּן חָרִיץ וְלֹא עֲבִיד חָרִיץ, אַיְדֵי דְּקָטִין קָיְמָא אַשְׂפָתָא וְקָפְצָא. וְכַמָּה בֵּין חָרִיץ לְבֶן בֶּן חָרִיץ, טֶפַח:

מאמר שבועי מאת מו"ר שליט"א

והשבוע: מאמר "מַעֲקֶה לְגַגֶּךָ" מתוך הספר "מלך ביפיו"

בע"ה

מַעֲקֶה לְגַגֶּךָ

מלך ביפיו – עמ' רמה

"כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך, ולא תשים דמים בביתך כי יפול הנופל ממנו"[א].
רש"י: כי יפול הנופל – ראוי זה ליפול (שהרי לא נפל והכתוב קראו נופל), ואף על פי כן לא תתגלגל מיתתו על ידך, שמגלגלים זכות על ידי זכאי וחובה על ידי חייב.

כי יפול הנופל - כי ודאי שראוי ליפול, וכנופל דמי, כאשר שואף מעלה מעלה. השאפתנות טומנת בחובה נפילה. ואפילו יעלה הגגה כדי לשקוד בהתבודדותו - "שקדתי ואהיה כציבור בודד על גג"[ב] - אף על פי כן יפול בחטא בת שבע: "ויתהלך על גג בית המלך, וירא אשה רוחצת מעל הגג"[ג]. בר נפלי[ד].

הגג מקום טוב להתבודדות, מחוץ למפגשי החיים, שם אתה משקיף ממעל כרואה ואינו נראה, משוחרר מפוזות וממוסכמות. טוב להפגש שם עם גג הנפש, עם הרצון היסודי שעתיד להוליד מתוכו את כל בנין המדות וההתיחסויות לזולת שתחתיו. אבל כאשר הנפש מתפשטת להביע את עצמה, כאשר היא מרשה לעצמה להיות כנה לא משועבדת למוסכמות - סכנה! כי יפול הנופל. ואפילו שעל הגג - בתוך הבדידות - רוצים לצעוק אל ה', סוף סוף הצעקה משחררת ומתירה רסן, ועכירותה של האישיות שוטפת החוצה.

זאת ועוד אחרת: ההתרוממות מעל הקטנוניות של הרבים, מעל הקטנוניות של עצמך, מלווה בחשאי בפחד גבהים. יש הרגשה פנימית נסתרת שאתה מגזים, שאינך במקומך, ויש לכן פיתוי מסתורי לקפוץ מהגג, כביכול די לשגעון הזה. השאיפה אל-על מעורבת עם ניפוח התדמית האישית, ואתה חש שהנה הנה הבלון יתפוצץ, ודי למתח הזה, ואתה מפוצץ - כי יפול הנופל.

והעצה (המצוות נקראות בזהר עצות) היא לעשות מעקה. מועקה שתקיף את הצעקה. כיון שוודאי שיפול הנופל ממנו, מוטב שיפול ממנו - מעצמו. שתיפול רוחו בתוכו. מועקת השפלות תשים מעצור לרוחו. השפל בעיני עצמו, היודע עד כמה מציאותו המודעת רחוקה ממהותו הנעלמת, לא יאמין לעצמו יותר מדי. לא יתפתה על נקלה לחשוב כי שומע הוא את שירת נפשו, וידע למנוע מעצמו את אשר לבו שואל ממנו. היודע מיהו ומהו גם יודע כי לא מכחו עלה להיכן שעלה, ותדמיתו לא מתנפחת. ה' שהעלהו הגגה

א. דברים כב, ח.
ב. תהלים קב, ח.
ג. שמ"ב יא, ב.
ד. סנהדרין צו, ב.

בדרך פלא לא יעזבהו שם לנפשו. לפיכך המעקה עוצר גם את ההתפשטות שלוחת הרסן, וגם את השגעון הנסתר לקפוץ מן הגג.

גובה המעקה - עשרה טפחים, בגובה המותנים, "שמת מועקה במתנינו"[ח]. המעקה אינו מסתיר את שדה הראיה, אדרבא, דוקא הראיה כי מטפס הוא על עצים גבוהים מכפי מידתו, כי אינו ראוי לכך, היא המעוררת לפעול כאן בגבהים מתוך שפלות אמיתית, זהו פחד מתון, נשען על תמיכת ה' והגנתו. המעקה הוא נויו של הגג, (כמו המעקה הנאה שהיה על גג המקדש), האיפוק מוסיף לפתיחות ענות חן.

גדר בגימטריא **אין סוף**. השפלות נראית מגבלה, אבל באמת אין הדבר כן אלא להיפך. זהו **רז** שלא נודע לחכמים, אלו היודעים שאין שני דברים סותרים יכולים לבוא כאחד, ורק **פתי** יאמין לכל דבר ידענו. אינה דומה חומתו של ה' העוצרת את ישות האדם, לחומת בשר ודם. "ואני אהיה לה נְאֻם הוי' חומת אש סביב"[ו], ובכל זאת "**פ**רזות **ת**שב **י**רושלם". חומת ה' הריהי גבול המתפשט בלי גבול, מרחיבה את האופק עוד ועוד, לא כמידתך, ואפילו לא כמידת ציורך מה נחשב בלי מידה, אלא כמידתו של ה' שכל מידותיו בלי מידה.

לפי דרכנו חומת המועקה תוסבר כך: עצירת האדם את רוחו, והתמוטטותו בתוך עצמו, מפנות מקום ומזמינות את רוח ה' לבוא בו. ואין לדבר סוף. אין סוף לעומק ההרגש והצער עד כמה רחוק אתה מה', ועל כן אין סוף עד כמה אמיתי ונוגע צערך לה', ועד כמה פנימית היא התיחסותו אליך. וזהו גם תהליך שאין לו סוף, מפני שעומק השפלות והצער הוא לפי עומק הכרת ה' שכבר זכית לה בעקבות הצער הקודם. ככל שזוכים יותר להכרת ה', כך מבינים יותר את עומק הפער בין מציאות האישיות למהותה, והצער נוגע יותר.

דרשו רז"ל[ז]: "בית - לרבות היכל. לגגך - למעט גגות של בתי כנסת". אם כך, בית ה' הינו יותר ביתך מבית כנסת רגיל (ומצאנו אצל יואש שהתגורר שבע שנים בקטנותו בעליית בית קדשי הקדשים). בבית הכנסת אנו בתנועה של רצוא אל ה', של עזיבת ביתינו, אבל בבית המקדש ה' שב אלינו. "נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים"[ח]. בית הכנסת אינו ממש ביתו של ה' אלא בית התכנסות להתייחד איתו, אבל בבית דירתו נוהג הוא בנו מנהג הכנסת אורחים.

דוד 'נפל' מגג ביתו. שבע יפול צדיק וקם בעל תשובה. במקום שבעלי תשובה עומדים צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד[ט]. משיח "בר נפלי" - "הוא דוד בעצמו"[י] - יקום ויעמוד במקום שצדיקים גמורים אינם יכולים להגיע עדיו, פן יפלו. יעמוד על גג המקדש, ובענוותו ישקיף ויראה כי כולם ענוים ("מי שהיה בכלל ויצא מן הכלל, לא ללמד על עצמו יצא, אלא ללמד על הכלל כלו יצא"), ויקרא: ענוים, הגיע זמן גאולתכם"[יא].

ה. תהלים סו, יא.
ו. זכריה ב, ט.
ז. בספרי על פסוקנו.
ח. תנחומא נשא טז.
ט. ברכות לד, ב.
י. הושענא "קול מבשר".
יא. יל"ש ישעיה רמז תצט.

אחדות התורה

מָה מְאַחֵד אוֹתָנוּ? הַדֶּבֶק שֶׁמְּחַבֵּר אוֹתָנוּ צָרִיךְ לִהְיוֹת הַתּוֹרָה. זֶהוּ הַחִבּוּר הָאֲמִתִּי. מֻמְלָץ מְאֹד - לִפְנֵי כְּשֶׁנָּה הִתְחַלְנוּ לִלְמֹד כָּל יוֹם פֶּרֶק תָּנָ"ךְ. אִם כֻּלָּם לוֹמְדִים אֶת פֶּרֶק הַתָּנָ"ךְ הַזֶּה, כַּמָּה שֶׁזֶּה כְּאִלּוּ חִיצוֹנִי - זֶה בְּהֶחְלֵט מְחַבֵּר. חוּץ מֵהַחְתָּ"ת שֶׁל הָרַבִּי הַקּוֹדֵם, הָרַבִּי הוֹסִיף גַּם רַמְבָּ"ם, וְזֶהוּ הַחִבּוּר בֵּין הַחֲסִידִים, הַלִּמּוּד הַיּוֹמִי הַזֶּה. בִּשְׁבִילֵנוּ אֲנַחְנוּ הוֹסַפְנוּ כַּמָּה דְּבָרִים לֹא קָשִׁים. לֹא מְסֻבָּךְ: פֶּרֶק תָּנָ"ךְ (אֲנַחְנוּ הַיּוֹם בְּסֵפֶר אִיּוֹב, סֵפֶר הַפְּסִיכוֹלוֹגְיָה הֲכִי חָשׁוּב בַּתָּנָ"ךְ), וּפֶרֶק מִשְׁנָה (שָׁבוּעַ הַבָּא מְסַיְּמִים חֲגִיגָה, סוֹף סֵדֶר מוֹעֵד, וּמַתְחִילִים סֵדֶר נָשִׁים). לְדַעְתִּי, מְאֹד מְאֹד רָצוּי שֶׁכָּל מִי שֶׁיּוֹשֵׁב כָּאן יִלְמַד אֶת גַּם אֶת הַחְתָּ"ת, וְגַם אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה. זֶה בֶּאֱמֶת מְחַבֵּר, הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה מְחַבְּרִים אוֹתָנוּ בְּיַחַד.

[מתוך שיעור י"ד אייר תשפ"ג]